ISSN: 2149-0848

INESJOURNAL

ULUSLARARASI EĞİTİM BİLİMLERİ DERGİSİ
THE JOURNAL OF INTERNATIONAL EDUCATION SCIENCE

Hakan KAÇAR¹,

Vedat UZ²

İLKOKULLARDA YETİŞTİRME PROGRAMININ SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GÖZLEM ve DENEYİMLERİNE GÖRE İNCELENMESİ³

Kabul Tarihi: 13.10.2019 Yayın Tarihi: 31.12.2019

Künye (APA): Kaçar, H. & Uz, V. (2019). İlkokullarda yetiştirme programının sınıf öğretmenlerinin gözlem ve deneyimlerine göre incelenmesi. *The Journal of International Education Science*, 21 (6), 20-53. DOI:

ÖZ

İlkokullarda Yetiştirme Programı (İYEP), ilk kez 2018-2019 eğitim- öğretim yılında Türkiye’de tüm illerdeki ilkokullarda uygulanmaya başlanmıştır. Bu program ilkokulların 3. ve 4. sınıflarına devam eden, özel eğitim tanısı olmayan, Türkçe ve matematik derslerinden İlkokullarda Yetiştirme Programı kapsamında belirlenen kazanımları edinemeyen öğrencileri kapsamaktadır. Yapılan bu araştırmada ilk kez uygulanmaya başlanan bu programın, uygulayıcı olan sınıf öğretmenlerinin gözlem ve deneyimlerine göre incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma verilerini elde etmek amacıyla açık uçlu soru formu hazırlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışma deseni kullanılmıştır ve elde edilen veriler içerik analiz yöntemiyle değerlendirilmiştir. Araştırmada elde edilen bulgulara göre sınıf öğretmenlerinin %57.5’i, İYEP’e dâhil edilen bireylerin modül seviyelerine uygun olduğunu belirtirken, %42,5’i ise tamamının uygun olmadığını belirtmiştir. Elde edilen bir diğer veriye göre sınıf öğretmenlerinin %72, 5’i, İYEP’in uygulanması ve değerlendirilmesi noktasında zorluklarla karşılaştığını belirtmiştir. Ayrıca sınıf öğretmenlerinin yalnız %52.5’i bireyleri psikososyal açıdan desteklediğini belirtmiştir.

Anahtar kelimeler: İlkokul, yetiştirme programı, sınıf öğretmen

¹ Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı, Etimesgut Dumlupınar İlkokulu, Ankara, kcr_h@hotmail.com

² Öğretmen, Müdür Yardımcısı, Milli Eğitim Bakanlığı, Etimesgut Atatürk İlkokulu, Ankara, uz5806@gmail.com

³ Bu çalışma 17-21 Nisan 2019 tarihlerinde Alanya/ ANTALYA’da düzenlenen V. INES Human and Civilization Congress From Past To Future (INES 2019)’da sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

AN ANALYSIS OF THE REMEDIAL EDUCATION PROGRAM IN PRIMARY SCHOOLS (IYEP) ON THE BASIS OF THE OBSERVATIONS AND EXPERIENCES OF PRIMARY SCHOOL TEACHERS

ABSTRACT

The Remedial Education Program in Primary Schools (IYEP) was introduced in 2018-2019 academic year for the first time in primary schools of all cities in Turkey. This program involves the students studying at the 3rd and 4th grades of primary schools, who are not identified to be in need of special education, yet who are unable to attain the achievements determined for Turkish and Math courses within the framework of the Remedial Education Program in Primary Schools. The aim of this research is to analyze this program which has been implemented for the first time, on the basis of the observations and experiences of primary school teachers. An open-ended questionnaire was prepared to obtain the research data. The case study design among the qualitative research methods was used in the research and the data obtained were evaluated with content analysis method. According to the findings of the research, while 57.5% of the primary school teachers stated that the individuals included in IYEP were eligible for the levels of the modules, 42.5% of them stated that not all of them were eligible. According to another data, 72.5% of primary school teachers stated that they faced difficulties in the implementation and evaluation of IYEP. In addition, only 52.5% of the primary school teachers stated that the program supported individuals psychosocially.

Keywords: Primary school, education program, primary school teacher

GİRİŞ

İnsan öğrenme yeteneği olan bir canlıdır ve yaşamında sürekli öğrenmeyle iç içedir. Öğrenme sonucunda da bireyin davranışlarında kısmen kalıcı değişimler gerçekleşmesi beklenmektedir (Yeşilyaprak, Uçar, 2009, s. 310). Her birey doğduğu günden beridir sürekli dış ve iç uyarıcılara maruz kalarak öğrenme sürecini devam ettirmektedir. Bu süreçte her birey öz bir yaşantı ile öğrenimini sürdürmektedir.

Ancak bu öğrenme yaşantısı sürecinde bazı bireyler, çeşitli etkenler nedeniyle diğer akranlarına göre bir takım davranış değişikliklerini kazanmakta, belirlenen kazanımlara ulaşmakta ve beklenen akademik beceriye ulaşmakta yetersiz kalabilmektedir. Bu bireylerin de her birey gibi eğitim hakkı olduğu düşünüldüğünde, çoğu ülke de eğitimin kalitesinin artırılması için bu durumda ki dezavantajlı bireylere çeşitli eğitim- öğretim imkânları sunmaktadır ve onları içinde bulunduğu çağa, topluma ve yaşama daha uyumlu bireyler olmaları için yetiştirmektedir.

Türkiye’de Milli Eğitim Bakanlığı’nın (MEB) başlıca hedeflerinden biri; dezavantajlı olanlarda dâhil olmak üzere, tüm çocuklara kaliteli eğitim hizmeti sunmak ve eğitim hizmetlerine erişim hizmeti sağlamaktır. MEB, öğretilenle öğrenilen arasındaki açığa odaklanmaktadır ve tüm çocukların ilkökul eğitimlerini temel okuma, yazma, anlama ve matematik becerilerini edinerek en azından asgari bir öğrenim başarıyla tamamlamalarını sağlamayı hedeflemektedir. Bununla birlikte, devam ettikleri sınıfın gerektirdiği asgari öğrenme başarılarını edinememiş öğrenciler olduğu bilinmektedir. Bu öğrencilerin özgüven kaybı yaşadıkları, eğitimin bir üst düzeyine çıkmakta güçlüklerle karşılaştıkları ya da uyum sorunları yaşadığı bilinmektedir. Dolayısıyla bu çocuklar okul terki ve/ veya okulda başarısızlık gibi risklerle karşı karşıyadır. En dezavantajlı grubu oluşturup söz konusu risklerle karşı karşıya olan çocuklar arasında, bunlarla birlikte kalmamak üzere, mevsimlik işçi çocukları, geçici koruma altındaki Suriyeli çocuklar, uluslararası

koruma altındaki çocuklar ve yakın zamanda Türk vatandaşlığı alıp yeterli Türkçe bilgisine sahip olmayan çocuklar yer almaktadır (UNICEF, 2017).

İlkokullarda Yetiştirme Programı (İYEP)'da MEB ve UNICEF işbirliği ile dezavantajlı durumda olan bu bireyler için kapsayıcı eğitimin öngördüğü çerçevede tasarlanan bir öğretim programıdır. Bu program temel olarak okuma, yazma, anlama ve temel matematik alanları becerilerini bireye kazandırarak, bireyin içinde bulunduğu sınıf düzeyi yeterliliklerine ulaşmasını hedeflemektedir.

MEB'in yayınladığı güncellenen İlkokullarda Yetiştirme Programına göre İYEP, ilkokulların 3. sınıflarına devam eden, önceki eğitim-öğretim yılları içinde çeşitli nedenlerle Türkçe dersi öğretim programındaki temel beceriler ile matematik dersi öğretim programındaki öğrenme alanlarında yer alan ve İYEP kapsamında belirlenen kazanımları yeterli düzeyde edinmeyen öğrencilerin eksik öğrenmelerinin giderilmesini, psikososyal alanda da desteklenmesini amaçlayan bir tedbir programıdır. Program, Türkçe ve matematik dersi öğrenme alanları ve temel becerilerdeki eksikliklerin giderilmesini ve öğrenmenin önündeki engelleri ortadan kaldırmaya yönelik bir psikososyal destek uygulamasını hedeflemekte, öğrencilerin bireysel öğrenme ihtiyacını, farklılıklarını ve öğrenme hızını dikkate almaktadır (MEB, 2019).

İlkokullarda Yetiştirme Programı tasarlandığından beridir bazı değişikliklere uğramıştır. Bu değişiklikler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 1: Yıllara Göre İlkokullarda Yetiştirme Programı

EĞİTİM- ÖĞRETİM DÖNEMİ	SINIF	DERS SAATİ
2017-2018 (Pilot Uygulama)	3 ve 4. Sınıf	130
2018-2019	3 ve 4. Sınıf	160
2019-2020	3. Sınıf	160

Programın öğrenci belirleme, uygulama, izleme ve değerlendirme biçimleri incelendiğinde İYEP; Türkçe, matematik ve psikososyal öğrenme alanlarından oluşmaktadır. İYEP'e öğrenci dâhil edilirken öğrenci belirleme sürecine tüm bireyler dâhil olmaktadır. Öğrenci belirleme süreci tamamlandığında ise yapılan değerlendirme sonucu, İYEP'e dâhil olan bireyleri sistem atar ve daha sonra birey uygun ders ve modüllere dâhil edilir. Bu süreçten sonra birey, veli dilekçesi ile İYEP'e başlayabilir ya da veli dilekçesi ile İYEP dışı bırakılabilir.

Türkçe ve matematik derslerinin her biri üçer modülden oluşmaktadır. Uygulama aşamasında bireylerle bulunduğu modülün kazanımlarını elde etmesi için çeşitli öğretim faaliyetleri yürütülmektedir. İzleme aşamasında da birey bulunduğu modülün kazanımlarını elde etti ise bir üst modüle geçebilmektedir. Bunun için uygun değerlendirme biçimi İYEP sınıf öğretmeni tarafından hazırlanmaktadır. Son modül olan üçüncü modülü de tamamlayan bireyler İYEP'i tamamlamış olmaktadır. Son modülü de tamamlayan bireylerin tamamı, tüm ülkede ortak bir değerlendirmeye alınmaktadır. Ayrıca bireyler, Türkçe ve matematik kazanımlarında yeterliliğini artırırken bir taraftan da psikososyal olarak desteklenmektedir.

Programın amacı, ilkeleri, öğrenci belirleme, izleme ve eğitim- öğretim süreci incelendiğinde özellikle tanılama ve değerlendirme sürecinde son yıllarda etkili bir şekilde kullanılan Müdahaleye Tepki Yöntemi'nin çerçevesine benzemektedir.

Müdahaleye Tepki Yöntemi (RTI)

Bu modelin amacı öğrencilerin yaşadıkları güçlükleri zamanında fark etmek ve hızlı bir şekilde gerekli eğitimsel desteği vermektir. Müdahaleye tepki modeli; öğrencilerin gelişimlerinin

izlendiği, öğrenciye yönelik gerekli kararların alındığı, uygun düzeyde eğitimin verildiği, artan bir yoğunluğun olduğu çok aşamalı bir sistemdir (Fuchs & Fuchs, 2006). Müdahaleye yanıt verme yöntemi, akademik başarısızlık ve öğrenme güçlüğü açısından risk taşıyan öğrencileri erken dönemde belirleme ve destekleme sistemidir (Mutlu, 2017).

Müdahaleye tepki modeli, her aşamada verilen desteğin yoğunluğunun arttığı, üç aşamalı bir yöntemdir. Her aşamada öğrencinin ihtiyaçları doğrultusunda destek eğitimi verilir. Bu destek eğitimi, öğrenci performansının bulunduğu aşamaya göre değişmektedir. Bireyin bulunduğu aşamada müdahaleye olumlu tepki verirse birey normal öğretimine devam eder, eğer vermezse bir üst aşamaya geçerek daha yoğun bir destek eğitimi alır (Kaçar, 2018).

RTI, üç aşamadan oluşmaktadır;

Müdahaleye Tepki Yöntemi'nin İYEP uygulama aşamalarından farkı, birey burada

Şekil 1: Müdahaleye Tepki Yöntemi Uygulama Aşamaları

bulunduğu aşamada uygulanan gerekli müdahaleyi almasına rağmen beklenen yeterliliğe ulaşamazsa daha yoğun bir müdahaleye maruz kalmaktadır ve bu artarak devam etmektedir. Ayrıca hangi aşamada olursa olsun istenilen yeterliliğe ulaşır ise müdahale dışına çıkarılır. İYEP'te ise birey bulunduğu modül kazanımlarında beklenen yeterliliğe ulaşamazsa aynı modülü tekrar almaktadır. Ancak artan bir öğretim uygulamasının gerekliliğine programda yer verilmemiştir.

Ayrıca amaç olarak da farklılıkları vardır. Müdahaleye Tepki Yöntemi, erken teşhis ve etiketlemenin önüne geçerek uygun öğretim uygulamalarının sunulduğu bir yöntemdir. İYEP ise bireyin beklenen öğrenme seviyesine ulaşmasını amaçlar.

MEB İlkokullarda Yetiştirme Programı, (2019)'a göre;

a. İYEP'in Genel Amaçları:

- Öğrencilerin beklenen öğrenme seviyesine ulaşmasına yardımcı olmak,
- Öğrencilerin psikososyal açıdan desteklenmesini sağlamak,
- Üst eğitim kademelerinde ortaya çıkması muhtemel uyum sorunlarını önlemek,

- Akademik başarısızlıktan kaynaklanan devamsızlıkların önüne geçmek
- Sorun çözebilen, iletişime ve öğrenmeye açık, özgüven ve sorumluluk sahibi sağlıklı ve mutlu bireylerin yetişmesine imkân sağlamak programın genel amaçlarındandır
- Öğrencilerin Türkçe ve matematik derslerinde İYEP kapsamında belirlenen kazanımlara ulaşmalarını sağlayacak etkinlikler ve öğrenme yaşantıları planlamak.

b. İYEP'in Özel Amaçları:

- ✓ Temel dinleme ve konuşma becerilerini geliştirmek,
- ✓ İlk okuma yazma konusundaki eksiklikleri gidermek,
- ✓ Okuduğunu anlama düzeyini artırmak,
- ✓ Matematiksel okuryazarlık becerilerini geliştirmek,
- ✓ Matematiksel kavramları anlamayı ve bu kavramları günlük hayatta kullanmayı sağlamak,
- ✓ Problem çözme sürecinde kendi düşüncelerini ifade etmeyi sağlamak,
- ✓ Matematiğe yönelik olumlu tutum ve öz güvenli bir yaklaşım geliştirmek,
- ✓ Öğrenme ve beceri eksiklikleri giderilirken psikososyal açıdan da desteklenmesini sağlamaktır.

c. İYEP'in İlkeleri:

- İYEP'e ihtiyaç duyan öğrenciler belirlenen eksiklikleri doğrultusunda programa alınır.
- Program, öğrencinin kazanımlara ulaşması sürecinde öğretmene esneklik sağlar.
- Yetiştirme programının programa dâhil olan öğrencilerin bulunduğu okullarda uygulanması esastır.
- Öğrencilerin akranlarından ayrışma hissine kapılmasını önleyici tedbirler alınır.
- Öğrencilere psikososyal destek sağlanır.
- Öğrencilerin, program süresince devamları sağlanır.
- Öğrencilerin velilerinden hiçbir ad altında ücret alınmaz.

d. İYEP'in Hedef Kitlesi:

- İlkokulların 3. sınıflarına devam edip özel eğitime ihtiyaç duymayan öğrencilerden;
- Program kapsamında belirlenen kazanımları yeterli düzeyde edinemeyen öğrenciler,
 - Sığınmacı, göçmen, göçer ve yarı göçer ailelerin çocukları,
 - Geçici koruma altındaki çocuklar,

○ Mevsimlik tarım işçilerinin çocukları gibi dezavantajlı öğrenciler İYEP'in hedef kitlesini oluşturmaktadır.

e. İYEP'in Ölçme Değerlendirme Yaklaşımı

İYEP sürecinde üç tür değerlendirme yaklaşımı benimsenmiştir:

Tanıma-yerleştirmeye yönelik değerlendirme: İYEP'e dâhil edilecek öğrencileri ve öğrencilerin dâhil olacakları modülü belirlemek amacıyla gerçekleştirilecektir.

İzleme-biçimlendirmeye yönelik değerlendirme: Öğrencilerin modül içerisindeki eksikliklerini belirlemek ve modülü başarıyla tamamlayıp bir üst modüle geçip geçmeyeceğine karar vermek amacıyla gerçekleştirilecektir.

Sonuç odaklı değerlendirme: Bulunduğu sınıf düzeyine göre alabileceği en son modülü almış öğrencilere uygulanacaktır. Bu değerlendirme sonucuna göre öğrencinin İYEP dışına çıkarılarak sadece bulunduğu sınıf düzeyine ilişkin öğretim programına devam edip etmeyeceğinin karar verilecektir.

2017- 2018 eğitim- öğretim yılında bazı illerde pilot uygulaması yapılan ve 2018- 2019 eğitim öğretim yılında da tüm illerdeki ilkokullarda ilk defa uygulanmaya başlanan İYEP, kasım ayı itibariyle başlamış ve nisan ayının sonu itibariyle de programın 2018- 2019 eğitim öğretim faaliyeti son bulmuştur. Bu noktada İYEP'in uygulama sürecinin ortaya konmasının İYEP'in verimliliği açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Programın uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi sürecinde uygulayıcı sınıf öğretmenlerinin görüşleri, İYEP sürecinin ortaya konması ve İYEP'in var olan durumunun tespiti açısından önem arz etmektedir. İYEP hakkında sınıf öğretmenlerinin görüşlerini ortaya koymayı amaçlayan bu çalışmanın, özellikle ülkemizde bu alanda yapılacak çalışmalara zemin hazırlayacağı ve programın geliştirilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu amaçlar doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır.

- Sınıf öğretmenlerinin ilkokul 3. ve 4. sınıfları kapsayan İYEP hakkında genel düşünce ve değerlendirmeleri nelerdir?
- Sınıf öğretmenleri, İYEP için hazırlanan ders kitaplarını öğrenci seviyesi ve öğrencilerin kazanımları edinimi açısından nasıl değerlendirmektedir?
- Sınıf öğretmenlerine göre İYEP'in bireylere akademik ve psikososyal alanda olumlu ya da olumsuz yansımaları nelerdir?
- Sınıf öğretmenlerine göre İYEP'te modüllerin uygulanması ve değerlendirilmesi noktasında karşılaşılan zorluklar nelerdir?
- Sınıf öğretmenlerinin İYEP'e dâhil edilen öğrencilerin, bulunduğu modül seviyesine uygunluğu noktasındaki görüşleri nelerdir?
- Sınıf öğretmenlerine göre İYEP'in Türkçe ve matematik (1-2-3) modülleri, öğrencilerden beklenen öğrenme seviyesine ulaşmalarında yeterli midir?
- Sınıf öğretmenlerinin İYEP'in hedeflerinden olan “öğrencilerin psikososyal açıdan desteklenmesi” noktasındaki görüşleri ve uygulamaları nelerdir?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışma deseni kullanılmıştır. Nitel durum çalışmasının en temel özelliği, bir ya da birkaç durumun derinliğine araştırılmasıdır. Yani bir duruma ilişkin etkenler (ortam, bireyler, olaylar, süreçler, vb.) bütüncül bir yaklaşımla araştırılır ve ilgili durumu nasıl etkiledikleri ve ilgili durumdan nasıl etkilendikleri üzerine odaklanılır (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 83). Araştırma, durum çalışması desenlerinden bütüncül tek durum desenindedir. Bütüncül tek durum desenleri, bir birey, bir kurum, bir program, bir okul vb. tek bir analiz birimini içerir ve şu üç durumda kullanılır. Bunlar; iyi formüle edilmiş bir kuramın teyidi veya çürütülmesi, genel standartlara pek uymayan aşırı, aykırı veya kendine özgü durumların çalışılması ve son olarak, daha öncesinde hiç kimsenin çalışmadığı veya ulaşamadığı durumların çalışılması şeklindedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 326-327).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Ankara'nın Sincan ve Etimesgut ilçelerinde, İYEP uygulayan ilkokullardaki uygulayıcı 40 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışma grubu belirlenirken, amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu araştırma yöntemi araştırmaya hız ve pratiklik kazandırır. Çünkü bu yöntemde araştırmacı, yakın olan ve erişilmesi kolay olan bir durumu seçer (Yıldırım, Şimşek, 2013, s. 141).

Grafik 1: Çalışma Grubunun Uyguladığı Modüller

Grafik 2: Çalışma Grubunun İYEP Sınıf Mevcudu

Grafik 3: Çalışma Grubunun İYEP Haftalık Ders Saati

Grafik 4: Bireylerin İYEP'e Dâhil Edilmesinde Etkili Olduğu Düşünülen

İYEP dezavantajı olan bireyleri temel almaktadır. Sınıf öğretmenlerine göre İYEP'e dâhil olan bireylerin dezavantajları yukarı belirtilmiştir. Sınıf öğretmenlerine göre bireylerin İYEP'e dâhil olmasında etkili olan en büyük etkenler arasında; ailevi problemler, okul devamsızlığı ve bireyin yabancı uyruklu olması bulunmaktadır.

Şekil 2: Çalışma Grubunun İYEP Uygulama Şekilleri **Tablo 2: Çalışma Grubunun İYEP Öğrencilerinin Tüm Modülleri Tamamlama Oranı**

İYEP'e dâhil edilen öğrenci sayısı	Son modülü tamamlayan öğrenci sayısı	Yüzde
245	184	75,1

(Öğrenci sayısına Türkçe ve matematik dersi modüllerinin her ikisini de alan öğrenciler de dâhil edilmiştir.)

Verilerin Toplanması

Araştırmada veriler, araştırmacılar tarafından geliştirilen açık uçlu soru formu ile toplanmıştır. Bu araştırmada açık uçlu soru formu geliştirme sürecinde, İYEP'in yeni bir uygulama olması sebebiyle literatürden yeterli çalışmalar sağlanamamıştır. Bu nedenle açık uçlu soru formu geliştirme sürecinde, İYEP'in uygulayıcılarından olan 4 sınıf öğretmeninden destek alınmıştır. Hazırlanan açık uçlu soru formu, ilkokulda görev yapan ve İYEP uygulayıcısı olan üç sınıf öğretmenine ve ölçme değerlendirme alanında yüksek lisans yapmış bir öğretmene incelenmiştir. Sınıf öğretmenleri, soruların yeterli ve ihtiyacı kapsadığı görüşünü belirtmesi üzerine bir akademisyenin de uzman görüşü alınarak sorulara son şekli verilmiştir.

Araştırma soruları:

1. İlkokul 3. ve 4. sınıfları kapsayan İYEP hakkında genel düşünce ve değerlendirmeleriniz nelerdir?
2. İYEP'e dâhil edilen öğrencilerin, bulunduğu modül seviyesine uygun olduğunu düşünüyor musunuz? Neden? Açıklayınız
3. İYEP için hazırlanan ders kitaplarını öğrenci seviyesi ve öğrencilerin kazanımları edinimi açısından nasıl değerlendiriyorsunuz? Gözlem ve deneyimlerinize göre düşüncelerinizi belirtiniz.

4. İYEP'in bireylere akademik ve psikososyal alanda **olumlu** yansımaları olduğunu düşünüyor musunuz? Neden? Açıklayınız.
5. İYEP'in bireylere akademik ve psikososyal alanda **olumsuz** yansımaları olduğunu düşünüyor musunuz? Neden? Açıklayınız.
6. İYEP'te modüllerin uygulanması ve değerlendirilmesi noktasında karşılaştığınız zorluklar oldu mu? Oldu ise bunlar nelerdir? Açıklayınız.
7. İYEP'in Türkçe ve Matematik (1-2-3) modüllerinin, öğrencilerden beklenen öğrenme seviyesine ulaşmalarında yeterli olduğunu düşünüyor musunuz? Neden? Açıklayınız.
8. İYEP'in hedeflerinden olan “öğrencilerin psikososyal açıdan desteklenmesi” noktasında bireylere herhangi bir çalışma, etkinlik vb. uygulamalar da bulundunuz mu? Bulundu iseniz bu çalışmalar nelerdir? Bulunmadı iseniz neden? Açıklayınız
9. İYEP hakkında (öğrenci belirleme, uygulama, izleme ve değerlendirme) görüş ve tavsiyeleriniz var ise belirtiniz?

Verileri toplama aşamasında belirlenen okullar telefonla aranarak, İYEP sınıflarının olup olmadıkları konusunda bilgi alınmıştır. Bu süreçten sonra belirlenen yedi okula, İYEP uygulayan sınıf öğretmenlerine araştırmanın içeriğini anlatmak için gidilmiş ve sınıf öğretmenleri ile görüşülmüştür. Bu aşamadan sonra gönüllük esası dikkate alınarak veri toplamak için hazırlanan açık uçlu soru formu, sınıf öğretmenlerine uygulanmıştır.

Veri Analizi

Araştırmada elde edilen veriler içerik analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. İçerik analizi, toplanan verilerin derinlemesine analiz edilmesini gerektirir ve önceden belirgin olmayan temaların ve boyutların ortaya çıkarılmasına olanak tanır. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Bu amaçla toplanan verilerin önce kavramsallaştırılması, daha sonra da ortaya çıkan kavramlara göre mantıklı bir biçimde düzenlenmesi ve buna göre veriyi açıklayan temaların saptanması gerekmektedir. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s.259).

Araştırma sonucunda elde edilen verilerden çıkarılan kavramlara göre kodlama yapıldı. Ortaya çıkan kodlardan, kodları belirli kategoriler arasında toplamak amacıyla temalar belirlendi. Nitel araştırmada temalar, tümevarımcı bir araştırma deseninde verilerin incelenmesi ve ortaya çıkan kodların çalışılması sonucu bulunabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s.268). Daha sonra veriler ortaya çıkan temalara göre anlamlı bir bütün oluşturacak şekilde düzenlendi ve elde edilen veriler üzerinden açıklamalar ve yorumlar yapıldı.

Verilerin analizi sırasında direk alıntılara yer verilmiş ancak araştırmanın ulaştığı sonuçlar, aynı alanda çalışma yapan araştırmacıların olmaması sebebiyle sadece bu araştırma verileri ışığında tartışılmıştır.

Araştırmanın güvenilirliği açısından katılımcıların görüşlerine sık sık yer verilmiştir. Bu görüşler tablolara aktarılmıştır. Veriler analiz edilirken açık uçlu soru formları uygulama sırası dikkate alınarak kod kullanılmıştır. (Örn: Ö. 8).

BULGULAR ve YORUMLAR

3.1. Birinci Soruya Yönelik Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın birinci sorusunu oluşturan “3. ve 4. sınıfları kapsayan İYEP hakkında sınıf öğretmenlerinin genel düşünce ve değerlendirmelerine yönelik görüşleri” Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3: Sınıf Öğretmenlerinin İYEP Hakkında Genel Düşünce ve Değerlendirmelerine Yönelik Görüşleri

Kategoriler	%	f		Alt Tema	Görüşler
OLUMLU	100	40	Çünkü	Bireysel öğretim akademik beceriyi geliştiriyor.	Fikir olarak çok iyi. Öğrenciyle birebir etkileşime girilmesi diğer öğrencilere yetişmesi açısından rahat bir çalışma ortamı sağlıyor (Ö. 5). Bence oldukça güzel bir proje. Öğrencilerin akademik gelişimlerine oldukça katkı sağladı.
				Bireysel farklılıkları temel alıyor.	İYEP mantık olarak iyi düşünülmüş bir sistem bana göre. Çünkü neredeyse her sınıfta birebir eğitime ihtiyaç duyup akranlarından geri kalan öğrenciler bulunuyor. Bazen bu çocuklar unutulup kıyıda köşede bırakılıyor ya da RAM’a yönlendiriliyor. Bence bu program bazı eksiklikleri olmasına rağmen işlevselliğini kazandıkça verimli sonuçlar doğuracaktır (Ö. 15).
			Ancak	Uygulamada eksiklikler var.	Faydalı olduğunu düşünüyorum. Ancak planlama sıkıntıları var. Değerlendirme, uygulama kısımları, özellikle değerlendirme net değil (Ö. 32). Okul saatinden sonra yapılması zaten 6 saat ders gören bir öğrenciyi yormuştur. Öğleden sonraya kaldığı için öğrenci aç ders yapmıştır. Servisle gelip giden öğrenciler evine yürüyerek ailesi tarafından götürülmüştür. Okullarında derslik bakımından yeterli olduğunu düşünüyorum (Ö.30). Arka arkaya hep aynı dersi alan çocuk sıkılıyor. Özellikle hafta sonu gelmek istemiyor İYEP’e (Ö. 35).
				Modül süreleri yetersiz.	İyep gayet güzel ve gerekli bir çalışma. Ancak bu öğrenciler için verilen modül süreleri yeterli değil. Bu yüzden istenilen başarı elde edilemedi (Ö. 21). İyep amaç olarak iyi düşünülmüş fakat içerdiği kazanımların çokluğu ve bunlara ayrılan süre bakımından yetersiz. Çünkü 3 yılda öğrenilemeyen bir kazanımı öğrenciye 5 ayda vermeye çalıştık (Ö. 40).
				Kaynak kitap yetersiz.	Matematikte neden 6’lara kadar çarpma verilmiş. 6,7,8,9’lar neden çarpma ve bölmede yok (Ö. 26). Kitaplar 1. Modülden başlayanlar için çok güzel ama diğer modüller için farklı kitaplar olması gerektiğini düşünüyorum (Ö. 13).
				Programa devamlılıkta problem yaşanmaktadır.	Genel olarak faydalı bir uygulama olduğunu düşünüyorum. Fakat öğrencilerin derslere yeterince özen göstermeyip devamsızlık yapmaları süreci olumsuz etkilemektedir (Ö. 9). Ben genel olarak olumlu düşünüyorum. Devamsızlık çok fazla oldu. Velinin okula getirmesi sıkıntı yarattı. Evleri uzak olanlar ve soğuk havalarda devamsızlık çok fazla oldu. Velilerin pek ciddiye aldığını sanmıyorum. (Ö. 9).
				Aileler yeterince bilgilendirilmeli.	Bence oldukça güzel bir proje. Ancak velilere yeterince anlatılmadı. Bu yüzden devamsızlık sorunu yaşadım sık sık (Ö. 27).

				Öğrenci belirleme şeklinde ve aracında yetersizlikler var.	3.sınıflara uygulama yaptığımızda çarpma ve bölme konularını işlememiştik. Sadece 2. sınıftan hatırladıkları ile yaptıkları için matematikte çok fazla hata yaptılar. Bu yüzden 3. sınıflardan İYEP öğrencisi fazla çıktı. Türkçe’de ise dikte çalışmasında bazı öğrenciler sadece 1 harf ya da 2 harf yazımında yanlış yapmışlardı. Bu kısım ile ilgili nasıl bir değerlendirme yapacağımız ile ilgili bir açıklama yoktu araçta. 1 harf yanlışsa eksik puanlama mı yapılmalıydı yoksa göz ardı mı edilmeliydi (Ö. 26). İYEP’e öğrenci belirleme şekli sağlıklı değil, öğrencinin kendi sınıf öğretmeninin düşüncesi daha iyi olurdu. Çünkü ilkökul çocuğu sağına soluna bakarak cevaplayabiliyor soruları (Ö. 39).
			Fakat	Aile tutumu önemli.	Amaç iyi olsa da bence başarısızdır. Çünkü bu çocukların kendi öğretmenleri de onlara bireysel eğitim vermektedir. Ama esas sorun ailenin eğitime bakış açısıdır. Bu değişmediği için çocuğun derse karşı tutumu aynı kalmıştır (Ö. 11).
				İYEP altyapısı yetersiz.	Gerekli alt yapı yok, İYEP hakkında detaylı bilgilerin alınacağı bir sistem yok, olanlarda konuya hakim değil. Modül bitiminde tekrar öğretmen görevlendirilmesi, modül saatlerinin farklı olmasından kaynaklı takibi zorlaşıyor (Ö. 39)

3.1.1. Sınıf Öğretmenlerinin İYEP Hakkındaki Genel Düşünce ve Değerlendirmelerine Yönelik Yorumlar

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre sınıf öğretmenlerinin tamamı, 3. ve 4. sınıfları kapsayan İYEP hakkında olumlu görüşler belirtmiştir. Bu görüşler arasında İYEP’in olumlu bir uygulama olmasını, İYEP’in bireysel öğretimi ve birey farklılıkları temel almasına bağlayan görüşler mevcuttur. Özellikle dezavantajlı bireylerin dâhil olduğu İYEP’te birebir öğretimin önemli bir fırsat olduğu söylenebilir.

İYEP uygulayıcıları olan sınıf öğretmenlerinin önemli bir kısmı, İYEP’in olumlu ancak uygulamada eksiklikleri olduğunu, modül sürelerinin ve kaynak kitapların yetersizlikleri olduğunu, ayrıca programa devamlılıkta problem yaşandığını belirtmiştir. Buna ilaveten ailelerin de yeterince bilgilendirilmesi gerektiğini ortaya koymuşlardır. Uygulama noktasında da sınıf öğretmenleri arasında hem hafta içi hem de hafta sonu problemler yaşadığını belirten görüşler mevcuttur.

Görüşlere göre sınıf öğretmenleri, bazı modüllerin uygulama sürelerinin yetersiz olduğunu ortaya koymuşlardır. Bu durum nedeniyle de istedikleri başarıya ulaşamadıklarını belirtmişlerdir. Kaynak kitapların içeriklerinin yetersizliği noktasını da kaynak kitapların basit olmasına ve ihtiyacı karşılamamasına bağlamışlardır.

Görüşlerin önemli bir kısmını da İYEP’i olumlu bir uygulama olarak ortaya koyup ancak öğrencilerin programa devamlılığında sıkıntı yaşadığını belirten öğretmenlerin görüşleri oluşturmaktadır. Görüşlere göre sınıf öğretmenleri bu durumu veliye ve öğrenciye bağlamaktadır. Bu durumda İYEP’in yeterince aileye ve öğrenciye anlatılmaması, İYEP uygulama süreci, okul fiziki altyapısı vb. birçok etken etkili olmuş olabilir.

Görüşler arasında İYEP’in olumlu bir uygulama olduğunu fakat İYEP’in öğrenci belirleme şeklinde ve Öğrenci Belirleme Aracı (ÖBA)’nda yetersizlikleri olduğunu belirten görüşler olduğu gibi ayrıca İYEP altyapısının yetersiz olduğunu belirten görüşler de mevcuttur. Sınıf

öğretmenleri, öğrenci belirleme sürecinde ölçme aracının uygulama zamanının bazı kazanımları bireyin gerçekten öğrenip öğrenmediğini belirlemediğini, bu yüzden de gereksiz yere bazı öğrencilerin İYEP’e dâhil edildiğini görüşleriyle ortaya koymuşlardır. Ölçme aracı puanlamasında ise bazı belirsizlikler olduğunu belirtmişlerdir.

İYEP’in alt yapısının yetersiz olduğunu belirten öğretmenler de bu durum için İYEP hakkında gerekli bilgilerin alınacağı bir birimin olmaması, modül geçişlerinde öğretmen görevlendirilmesi ve takibinin zor olması gibi görüşler öne sürmüşlerdir.

3.2. İkinci Soruya Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın ikinci sorusunu oluşturan “Sınıf öğretmenlerinin İYEP’e dâhil edilen öğrencilerin bulunduğu modül seviyelerine yönelik görüşleri” Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4: Sınıf Öğretmenlerinin İYEP’e Dâhil Edilen Öğrencilerin Bulunduğu Modül Seviyelerine Yönelik Görüşleri

Kategoriler	%		Alt Tema	f	Görüşler
UYGUN	57,5	Çünkü	Öğrenci Belirleme Aracı (ÖBA), bireyin var olan akademik becerisini ortaya koymuş.	21	Evet uygun olduğunu düşünüyorum. Çünkü öğrencinin kazanımın temelini tam anlamıyla kavrayamadığını yapılan sınav ortaya koymuş ve sonrasında da öğrenci bu eksikliği İYEP etkinlik kitabında da ortaya koymuş (Ö. 5). Evet uygundur. Bana gelen öğrenci 3. Sınıf olmasına rağmen okuma ve yazmada ciddi sıkıntısı vardı. Bu anlamda belirlenen modül isabetli olmuştur (Ö. 7). Genel olarak uygundu. Hazırlanan sınava verilen cevaplara uygun olarak gruplar doğru oluşmuş. Bunu ders işlerken de teyit etmiş oldum (Ö. 27).
		Ancak	ÖBA sonuçlarında dış etkenler belirleyici olmuş olabilir.	2	Yani bu noktada bazı belirsizlikler var. İYEP öğrenci belirleme sınavına girmiş ama soruları çözmek istemediği için İYEP’e dâhil edilen öğrencim var. Bunun yanında sınıfındaki akademik başarısı daha düşük öğrencilerin olmasına rağmen hiç beklemediği öğrencilerinin İYEP’e dâhil olduğunu belirten öğretmenler de var. Ama genel olarak modüle uygun olduğunu düşünüyorum (Ö. 15). Uygun olmayanda var. Test çözme alışkanlığının olmamasından, heyecandan İYEP sınavında başarısız görünen ve kursa gelen öğrenci olduğunu düşünüyorum (Ö. 25).
TAMAMI UYGUN DEĞİL	42,5	Çünkü	Akademik seviyelerinde farklılıklar var.	14	İYEP sınavı en düşük seviyedeki öğrencileri tespit etmiş olmakla beraber, kendi içinde farklı seviyelere sahip çocuklar da olduğundan bu durum işleyişi zorlaştırmaktadır. Öğrencinin seviyesine göre öğretmen, belirlenen hedeflere ulaşmada uygulayışta daha serbest olmalı (Ö. 34). Bazı öğrencilere uygun fakat bazıları daha alt modüldü. Çünkü bazılarında dikte çalışmasında çok fazla eksiklik vardı, ayrıca okuduğunu anlamada. O yüzden çok da uygun diyemiyorum (Ö. 17). Bazıları evet uygun ama bazıları değil. Programın altında, üstünde veya düzeyinde öğrenciler var (Ö. 12).
			ÖBA soruları birey ihtiyaçlarını belirleyecek düzeyde değil.	2	Bu soruya kesin yanıt vermek zor. Bazı öğrenciler belirlenen modül seviyesine bire bir uyuyor iken bazıları ise belirlenen modül seviyesinin daha üstü bir akademik başarıya sahip. Bunun nedeni ise modül belirlemek için kullanılan ölçeğin genel olarak öğrenci yeterlilik seviyesini tam ölçmemesinden kaynaklanmaktadır (Ö. 4).

					Fazla değil. Çünkü kullanılan ölçme aracının içerisindeki soruların bazı öğrencilerin eksikliklerini belirleyebilecek düzeyde olduğunu düşünmüyorum (Ö. 40).
			ÖBA uygulama zamanı uygun değil.	1	Hepsinin değil. Bunun nedeni özellikle 3. Sınıfta çarpma ve bölme işlemi konusu işlenmeden sınavında yapılması. Bu sorularda çok hata yapan öğrenci olduğu için ihtiyacı olamayan ya da uygun olmayan modüle dâhil edildi. Çünkü öğrenci 2. Sınıfta işlediği konuyu unutmuş olabilir (Ö. 26).

3.2.1. Uygun Kategorisine Yönelik Yorumlar

Sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin %57,5'i İYEP'e dâhil edilen öğrencilerin bulunduğu modül seviyesine uygun olduğu yönündedir. Bu görüşlerin büyük kısmı, ÖBA'nın öğrencilerin var olan akademik becerisini ortaya koyduğu ve bu sonucunda eğitim- öğretim faaliyetleri uygulanırken teyit edildiği yönündedir.

Öğrencilerin bulunduğu modül seviyesine uygun olduğu yönünde görüş belirten sınıf öğretmenlerinin küçük bir kısmı da ÖBA sonuçlarını; bazı öğrencilerin sınav heyecanına kapılması, test çözme alışkanlığının olmaması ya da soruları çözmek istememesi gibi etkenlerin etkilediğini ve bu bireylerin de İYEP'e dâhil olduğunu belirtmiştir.

3.2.2. Tamamı Uygun Değil Kategorisine Yönelik Yorumlar

Sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin %45,5'i ise İYEP'e dâhil edilen öğrencilerin bulunduğu modül seviyesine, tamamının uygun olmadığı yönündedir. Bireylerin bulunduğu modül seviyelerine uygunluğu düşünüldüğünde bu oranın yüksek olduğu söylenebilir.

Sınıf öğretmenlerinin çoğunun görüşlerine göre bireylerin akademik seviyelerinde farklılıklar vardır. Sınıf öğretmenlerine göre bu farklılıklar, dersin işleyişi ve öğretimi noktasında güçlükler oluşturmaktadır. Sınıf öğretmenlerinin bir kısmının görüşleri de ÖBA'nın uygulama zamanının öğrenci belirleme sonuçlarını etkileyebileceği yönündedir. Sınıf öğretmenleri bu durumu, bir önceki yıl işlenen bir konunun araya giren tatiller sebebiyle unutulabileceği ve bu yüzden de sorulan kazanımın yanlış yapılabileceği şeklinde belirtmişlerdir. Sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin bir kısmı da ÖBA sorularının bireylerin öğrenme ihtiyaçlarını ortaya koymadığı yönündedir.

3.3. Üçüncü Soruya Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın üçüncü sorusunu oluşturan “Sınıf öğretmenlerinin İYEP için hazırlanan ders kitaplarını, öğrenci seviyesi ve öğrencilerin kazanımı edinimi açısından değerlendirmesine yönelik görüşleri” Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5: Sınıf Öğretmenlerinin İYEP İçin Hazırlanan Ders Kitaplarını Öğrenci Seviyesi ve Öğrencilerin Kazanımı Edinimi Açısından Değerlendirmesine Yönelik Görüşleri

Kategoriler	%		Alt Tema	f	Görüşler
UYGUN	90	Çünkü	Kaynak kitap içerikleri yeterli düzeyde.	8	Ders kitabı içerikleri gayet güzeldi. Okuma, anlama, soru cevaplama, resme göre cümle kurma vb. (Ö. 17). Kitapların; yönergelerini, alıştırmalarını beğendim. Yeterli öğrenmeyi hemen hemen sağladı yani. Hatta okul ders kitaplarından daha güzel olduğunu düşündüğüm konular oldu (Ö. 24). Kitaplar tam seviyelerine uygun hazırlanmış. Yeterince alıştırmaya ve problemlere yer verilmiş (Ö. 33).
			Öğrenci seviyesine uygun.	7	Kitaplar gayet öğrenci seviyelerine uygun hazırlanmış. Öğrenciler konu girişlerinde aaa ben bunu biliyorum, çok kolaymış diye motive olarak başladılar (Ö. 7). Normal sınıf kitaplarından daha etkili olduğu düşünüyorum. Anlaşılır seviyede hazırlanmış, kolaylıkla yapılabilir durumda bir kitap olmuş (Ö. 9). Uygulanma kolaylığı olan ve görsel öğrenmeyi destekler nitelikte bir kitap olmuş. Bu da öğrencilere öğrenme kolaylığı sağladı (Ö. 19).
		Ancak	Türkçe ve Matematik derslerinin bazı modüllerinde yetersizlikler var.	10	Matematik etkinlik kitabı güzel fakat Türkçe modül 3 kısmı çok yetersiz kalmış. Modül 1 ve modül 2 üzerinde çok durulmasına rağmen modül 3 çok üstünkörü ve yetersiz bir şekilde hazırlanmış. Okuma anlamada sıkıntısı olan öğrencileri geliştirebilecek hiçbir çalışma neredeyse yok. Asıl üzerinde durulması gereken en önemli bölümlerden birinin eksik kalması dezavantaj oluşturmuş durumda (Ö. 5). Ders kitapları aslında bazı modüllerde yeterli. Ancak Türkçe modül 3 ya da matematik modül 3 seviyelerindeki bireyler için ders kitapları çok yüzeysel kalmış. Evet bu modülde ki öğrencilerimiz daha iyi durumda ama kazanım süresiyle, bireylerin kazanımı edinimi arasında çok farklılık oluyor. Bu noktada yetersizlik yaşıyoruz kaynak kitapta. Aynı modülde olsalar da oldukça farklı hızda öğrenen öğrenciler var. Mesela matematikte 4 işlem becerisini kazandırmayı amaçlıyor ama yeterli soru yok bence. Problemler çok az verilmiş mesela (Ö. 15). Kitaplar çok basitten alınmış. Etkinlikler fazla, ancak çarpma ve bölmeye 6, 7, 8 ve 9'lar da eklenmeliydi. En azından modül 3 kısmına eklenebilirdi (Ö. 26).
			Etkinlikler artırılabilir.	6	Kitapları beğendim fakat etkinliklerin artırılması taraftarıyım. Çünkü her öğrenci aynı hızda öğrenemiyor (Ö. 14). Bence her grup için ayrı kitap basılarak etkinlikler artırılmaya çalışılmalı. Tek bir kitaba sıkıştırılmamalı (Ö. 10). Kitaplar içerik bakımından yeterli fakat tekrar ve pratik açısından yetersiz. Ek kaynaklar lazım tekrar için. Bol sorular olması lazım (Ö.39).
			Konular basit düzeyde.	3	Belirtilen kazanımları kurs kapsamı içerisinde aldıklarını düşünüyorum. İşlem yapma ve soruları çözme konusunda olumlu gelişmeler oldu. Ancak İYEP için hazırlanan ders kitapları konularının basit olduğunu düşünüyorum (Ö. 29).
			Modül kazanım süreleri yetersiz.	2	Derslerin kapsamı ve içerikleri güzel ancak matematik modül 3 kazanımları zor olmasına rağmen verilen ders süresi az ve yeterli olmuyor (Ö. 3).

UGUN DEĞİL	10	Çünkü	Etkinlikler ihtiyacı karşılamıyor.	4	İYEP programı kapsamında hazırlanan Türkçe ve Matematik kitaplarının gerek yoğunluk gerekse de etkinlik anlamında programın ihtiyaçlarını karşılamadığını düşünüyorum. Konuların çok hızlı bir şekilde anlatılması, etkinliklerin seviyesinin ve sayısının az olması dersin farklı kaynaklardan ilerlemesine neden olmuştur (Ö. 4). Bence yetersiz. İYEP kapsamındaki öğrencilerin ihtiyacını karşılamıyor. Onların seviyesinde de olduğunu düşünmüyorum (Ö. 2).
------------	----	-------	------------------------------------	---	--

3.3.1. Uygun Kategorisine Yönelik Yorumlar

Sınıf öğretmenlerinin %90'ı, İYEP için hazırlanan ders kitaplarını öğrenci seviyesi ve öğrencilerin kazanımı edinimi açısından uygun bulmuşlardır. Bu oran oldukça yüksek gözükse de sınıf öğretmenlerinin çoğu, bu uygunluğun içerisinde yetersiz gördüğü noktaları da belirtmiştir.

Sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin bir kısmı (f 8), kaynak kitapların içeriklerinin yeterli olduğu yönündedir. Görüşlerin bir kısmı da (f 7) kaynak kitapların öğrenci seviyesine uygunluğu yönündedir. Sınıf öğretmenleri bu durumu; ders kitabı içeriklerinin yeterli oluşuna, kolay, anlaşılabilir ve görsel öğrenmeyi destekler nitelikte oluşuna bağlamışlardır. Görüşlerde belirtilen ders kitabı içeriklerinin kolay, anlaşılabilir ve görsel öğrenmeyi destekler nitelikte olması, öğrenme hızı yavaş olan bireyler için derse olan ilgiyi artırabilir ve öğrenmeyi kolaylaştırabilir.

Sınıf öğretmenlerinin görüşleri incelendiğinde görüşlerin önemli bir kısmı da (f 10) ders kitaplarının uygun ancak Türkçe ve matematik derslerinin bazı modüllerinde yetersizlikler olduğu yönündedir. Sınıf öğretmenlerinin görüşleri özellikle Türkçe modül 3 ve matematik modül 3 içeriklerinin yetersizliği noktasında olmuştur. Sınıf öğretmenleri, bu yetersizlikleri Türkçe için; okuma ve okuduğunu anlama noktasında yeterli çalışmanın bulunmadığını ayrıca konuların çok yüzeysel geçildiğini şeklinde belirtmiştir. Matematik için ise; dört işlem becerisi ve problem çözme becerisi için yeterli sorunun olmadığı ve bazı ders içeriklerinin eksik olduğu yönünde görüş belirtmişlerdir.

Sınıf öğretmenleri genellikle son modüllerin içerikleri konusunda yetersizlikler belirtmişlerdir. Özellikle Türkçe dersi için okuma ve okuduğunu anlama, kısa metinler yazma ve görsel okumanın bulunduğu modül 3 seviyesi için bu durum dezavantaj oluşturabilir. Sınıf öğretmenlerinin bir kısmının da (f 6) etkinliklerin artırılması yönünde görüş belirtmesi bu durumun önemini de ortaya koymaktadır. Matematik dersi açısından da bu etkenler etkili olabilir. Türkçe modül 3 kazanımlarını içeren okuma, okuduğunu anlama ve yazma becerileri matematik dersini de etkileyebilir. Burada yaşanan bir güçlüğü etkisi diğer dersleri de etkileyebilir.

Ayrıca sınıf öğretmenleri arasında konuların basit düzeyde ele alındığını belirten görüşler de mevcuttur.

Sınıf öğretmenlerinin %10'u ise İYEP için hazırlanan ders kitaplarını, öğrenci seviyesi ve öğrencilerin kazanımı edinimi açısından uygun bulmadığını belirtmiştir. Bu durumu ise etkinliklerin az olması sebebiyle ders kitaplarının bireylerin ihtiyacını karşılamadığı şeklindeki görüşleriyle belirtmişlerdir. Bu durumun özellikle modülü tamamlamayıp tekrar aynı konuları işleyen bireyler için dezavantaj oluşturacağı düşünülebilir. Bu noktada aynı etkinlikleri üzerinde durmak da bireyin motivasyonunu olumsuz etkileyebilir. Bu durumda sınıf öğretmenini ek kaynaklara itebilir.

3.4. Dördüncü ve Beşinci Soruya Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın dördüncü ve beşinci sorusunu oluşturan “İYEP’in bireylere akademik ve psikososyal alandaki olumlu ve olumsuz yansımalarına yönelik sınıf öğretmenlerinin görüşleri” Tablo 6’de verilmiştir.

Tablo 6: İYEP’in Bireylere Akademik ve Psikososyal Alandaki Olumlu ve Olumsuz Yansımalarına Yönelik Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri

Kategoriler	%		Alt Tema	f	Görüşler
OLUMLU YANSIMALAR	100	Çünkü	Akademik başarı, motivasyonu artırmaktadır.	27	Akademik olarak birçok konuyu öğrendiler. Bu da kendi sınıflarındaki eğitim sürecine olumlu yansıyor. Sosyal olarak da yansımaları çoğunlukla olumlu oldu. Öğrendikleri bilgiler sayesinde özgüvenleri biraz daha artmıştır (Ö. 9). Kesinlikle her iki alanda da oldu. Akademik olarak genellikle 4 işlemde oldukça fazla hataları vardı. Artık bu hatalarını oldukça azalttılar ve daha üst düzey sorular çözüyorlar. Bu durum ders ortamlarına yansıyor. Derse daha fazla katılım sağlıyorlar, parmak kaldırıyorlar, hata yapmaktan korkmuyorlar (Ö. 15). İşlem yapma ve soru çözmeyi öğrendikçe kendilerine olan güven duyguları gelişmektedir. Güven duygusu geliştikçe soruları daha iyi anlama ve çözme gayreti içine girmektedirler ve daha çok söz alma gibi davranış içine giriyorlar (Ö. 29). Birçoğu sınıfında akademik yetersizliği nedeniyle ikinci planda kalma ve durumunu kabullenme yapıyorlar. İYEP teki yakın ve yoğun ilgi akademik ve psikososyal yönden olumlu sonuçlar doğuruyor (Ö. 34).
			Öğrenci sayısı ve seviyesi bireysel çalışma imkânı sağlıyor.	8	İki açıdan da faydalı olmuştur. Kendi seviyesinde ve az sayıda öğrenciyle birlikte yapılan çalışmalar başarıyı artırmaktadır (Ö. 7). Az öğrencim vardı. Birebir eğitim gibi olduğundan ve anlamadıkları konu üzerinde daha fazla durulduğu için daha etkili çalışmalar yapabildim. Onlar da öğrendikçe kendine güveni arttı. Çok faydalı olduğuna inanıyorum (Ö. 10).
		Ancak	Yalnız akademik gelişme sağlandı.	6	Akademik açıdan bireysel gelişimine katkı sağlamıştır. Ancak psikososyal olarak başlangıçta sınıftan başarı olarak ayrıştırılmanın negatif etkilediği öğrenciler oldu (Ö. 21). Evet, olumlu yansımalar oldu ancak yalnızca akademik alanda kısmen oldu. Süre kısıtlı olduğu için fazla başarı elde edilemedi. Psikososyal olarak bazı öğrenciler kendilerini arkadaşlarından daha aşağıda gördüler (Ö. 40).
			Düzenli çalışma gerekli.	1	Olumlu sonuçları var ancak düzenli çalışma olmazsa bu kalıcı olmuyor (Ö. 23).
OLUMLU YANSIMALAR	27,5	Çünkü	Akademik yetersizlik psikososyal becerilerini etkilemektedir.	8	İYEP’e gelen öğrencinin bir sınava girmesi ve bu sınav sonucunda bu kursa gelmesi diğer öğrenciler tarafından başarısız ve tembel olarak nitelendirilebiliyor. Bu da bazı öğrenciler üzerinde hem akademik hem de psikososyal alanda olumsuz etkiler bırakabiliyor (Ö. 4). Akademik olarak olumsuzlukları ortaya çıktığını düşünmüyorum fakat sosyal alanda diğer öğrenciler

				tarafından kötü olduklarının düşünülmesi onları biraz olumsuz etkiledi (Ö. 9). Olumsuz yansıması genellikle kazanımı elde etmiş öğrenci ile elde edememiş öğrenci aynı sınıfta olduklarından, kazanımı elde edememiş öğrencide özgüven eksikliği oluşturuyor (Ö. 39). Psikososyal alanda olumsuz etkiledi. Çünkü bazı öğrenciler kendilerini arkadaşlarından daha aşağıda gördüler. Kursa kalmayan öğrencileri ise arkadaşlarını kursa kaldıkları için olumsuz etkiledi (Ö. 40).
			Velilerin İYEP'e olan tutumu başarıyı etkiliyor.	4 Velilere yeterince anlatılmadığı için anneler çevreden çekindi ve öğrenciyi kursa göndermedi (Ö. 20). Veliler, çocuklar İYEP'e dâhil oldu diye kaygılandılar. Çocukların fişleneceğini düşündüler. Neden sorusunu çok sordular. Bu da çocuğa yansıdı doğal olarak (Ö. 32).

3.4.1. Olumlu Yansımalar Kategorisine Yönelik Yorumlar

Sınıf öğretmenlerinin görüşleri incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin tamamı İYEP'in bireylere akademik ya da psikososyal alanda olumlu yansımaları olduğunu belirtmiştir. Birden fazla alt temada görüş belirten sınıf öğretmenleri de mevcuttur. Sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin çoğu (f 27), akademik başarının beraberinde motivasyonu da arttırdığı yönündendir. Sınıf öğretmenleri bu görüşlerini; derse olan ilgileri arttı, daha çok parmak kaldırıyorlar, özgüvenleri arttı şeklinde belirtmişlerdir. Bu olumlu gelişmelerin ders ortamlarına da katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Normal sınıf ortamında akranlarından geri kalmış bireylerin akademik becerilerinin gelişmesinin, onların derse olan ilgisini, dikkatini, ders içi aktifliğini olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir.

Araştırmada elde edilen bazı görüşler de (f 8) İYEP'in bireysel öğretime imkan sağlamasının, bireyin akademik ve psikososyal yönden gelişimine olumlu katkılar sağladığı yönündedir. Öğretimin bireyselleştirilmesi öğrenmede güçlük yaşayan bireyler açısından önemli bir fırsattır. Bireysel öğrenme ortamında bireyin öğrenme hızı ve yöntemine uygun etkinlikler ile bireyin akademik ilerlemesi sağlanabilir. Bu başarının da beraberinde psikososyal becerileri olumlu yönde geliştireceği düşünülmektedir.

Ayrıca sınıf öğretmenleri arasında İYEP'in sadece akademik yönde olumlu yansımaları gözlemlendiğini belirten görüşler (f 6) de mevcuttur.

3.4.2. Olumsuz Yansımalar Kategorisine Yönelik Yorumlar

Sınıf öğretmenlerinin %27,5'i de (f 11) İYEP'in bireylere akademik ya da psikososyal alanda olumlu yansımalarının yanında olumsuz yansımalarının da olduğu yönünde görüş belirtmiştir. Sınıf öğretmenlerinin neredeyse dörtte biri, İYEP'in akademik ya da psikososyal alanda olumsuz yansımaları olduğu yönünde görüş belirtmiştir. Bu olumsuz yansımalar incelendiğinde sınıf öğretmenleri genellikle bireyin; etiketlenme, kendi sınıfından akademik olarak ayırışma ve özgüven eksikliği noktasında olumsuz yansımaları olduğunu belirtmişlerdir.

Görüşler incelendiğinde bu durumların genellikle İYEP'e dâhil edilme sürecinin başında yaşandığı anlaşılmaktadır. Ayrıca velilerin tutumunun da İYEP'in akademik ve psikososyal yansımalarını etkilediğini belirten görüşler mevcuttur. Bu iki durumun yaşanmasında İYEP'in amacının, sürecinin ve sonucunun etkili bir şekilde öğrenci ve velilere aktarılmadığından kaynaklı olabileceği düşünülmektedir. Özellikle öğretmenlerinde bu süreçte yeterli bilgi sahibi

olmamasının da etkili olabileceği düşünülebilir. Bu noktada tutarsız bir şekilde uygulanan programın başarılı olması pek mümkün gözükmemeyebilir.

3.5. Altıncı Soruya Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın altıncı sorusunu oluşturan “İYEP modüllerinin uygulanması ve değerlendirilmesi noktasında karşılaşılan zorluklara yönelik sınıf öğretmenlerinin görüşleri” Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7: İYEP Modüllerinin Uygulanması ve Değerlendirilmesi Noktasında Karşılaşılan Zorluklara Yönelik Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri

Kategoriler	%	Alt Tema	f	Görüşler
KARŞILAŞTIRM	72,5	Devamsızlık	12	Tek zorluğu devamsızlık konusunda yaşadım. Öğrencilerin velilerini aradığımız halde öğrenci devamsızlık yapmaya devam etti, bu da süreci olumsuz etkiledi (Ö. 9). Devamsızlık çok fazla oldu. Velinin okula getirmesi sıkıntı yarattı. Evleri uzak olanlar ve soğuk havalarda devamsızlık çok fazla oldu. Velilerin pek ciddiye aldığını sanmıyorum (Ö. 24). Öğrenciler de belli bir süre sonra devamsızlık yapıyor. Bu da modülün sağlıklı işlenmesini engelliyor (Ö. 39).
		Modül kazanım süreleri	7	İYEP’te verilen kazanım süreleri yetersiz kalmaktadır. Yani 160 saat yetersiz kalmaktadır. İYEP sene başından sene sonuna kadar uygulanmalıdır (Ö. 2). Öğrencilerin ihtiyaçlarını tespit etme ve uygulama süreci oluşturmada verilen süreler yetersiz. Uygulama dönem başından başlamalı ve sene boyunca devam etmeli (Ö. 34).
		Farklı modüllerin aynı sınıfta olması	6	İYEP veren öğretmen az olduğu için birden fazla modül aynı anda veriliyor ve ders anlatımında zorluk yaşanabiliyor (Ö. 3). Modül uygulama sırasında sınıfta dört farklı modül işlemem gerektiği ve bu durum modül 1 de olan ilgili süremi azalttı. Asıl ilgilenilmesi gereken öğrenciler bunlar olması gerekirken birden çok öğrenciye zaman dağılımı oldu, kazanımların fazla olması da bu durumu fazladan olumsuz etkiledi (Ö. 40).
		Derse olan ilgi	5	Programa alınan 6 öğrencinin 3 tanesinin sürekli olmasa da genellikle devamsızlık durumu ve gelen 3 öğrencinin de modülleri çok basit bulmalarıyla dersi dinlemek istememeleri işimi zorlaştırdı (Ö. 4). Aynı modülde olmalarına rağmen aralarında akademik anlamdan seviye farklılıkları vardır. Bu da ders sırasında akademik alanda ileri olan öğrencilerin sıkılmalarına neden oluyor (Ö. 13).
		Uygulayıcı öğretmen eksikliği	4	Karşılaştığım en büyük zorluk İYEP’i sadece benim uygulamam. Birden fazla modül çeşidinin olması ve bunları verecek öğretmen bulamamız beni oldukça zorladı. Maalesef öğretmenlerimiz kendi öğrencilerine bile vermek istemediler. Buda beni ders hazırlığı yaparken zorladı açıkçası. Çocuklarda modülleri aştıkça bazıları aynı modülde kaldı ve bu durum da işimi iyice zorlaştırdı (Ö. 15). Ücret normal ek ders olduğu için görev almak istemeyen öğretmen çok oldu. Bu da uygulama da aksaklıklara sebep oldu. Zaman sıkıntısı yaşadık (Ö. 39).
		Kaynak kitap	4	Kitaplar yetersiz. Bazı modüllerin etkinlikleri yeterli değil. Kitapta özel değerlendirme bölümleri yer alsaydı daha güvenilir sonuçlar elde edilebilirdi (Ö. 33)
		Okul fiziki imkânları	3	Okulların derslik bakımında yeterli olduğunu düşünmüyorum. Hafta içi derslerden sonra yapıldığında öğrenci gruplarda gelince derslik bulamıyoruz (Ö. 30). Okullarda hafta sonu kurslar için hizmetli görevlendirilmeli, öğretmenler temizlik vs. işlerle uğraştırılmamalı (Ö. 39).
		Değerlendirme	3	Modüllerin uygulanması konusunda zorluk olmadı. Ancak değerlendirme kısmında ortak bir sınav olması gerektiğini düşünüyorum. Ben internette indirdiğim değerlendirmeleri uyguladım. Standart olması daha uygun olurdu (Ö. 26).

		Aynı dersin üst üste verilmesi	2	Bir dersin arka arkaya 5 saat verilmesini doğru bulmuyorum. Çocuklar sıkılıyor. Derse olan ilgileri dağılabiliyor (Ö. 31).
		İşlem becerisi	2	Toplama ve çıkarma işleminde pratik olarak değil, parmak sayarak sonucu bulmaya çalışıyorlar. Çarpma işleminde çok zorlandılar. Bölme işleminde daha çok zorlandılar. Sanki konuyu yeni öğreniyormuş gibiler (Ö. 29).
		Hafta içi dersleri	1	Derslerin hafta içi olması öğrencileri yormuştur. Zaten dikkatleri dağınık, algısı zayıf, öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin 6 dersin üstüne 7. dersi kaldırması zordur (Ö. 30).
KARŞILAŞMADIM	37,5	Değerlendirme	2	Değerlendirme noktasında bir problem yaşamadım. Modül sonlarında o grubu değerlendirmek için kendi sınavlarımı hazırladım ve uyguladım. Sınavlar aynı modülü geçecek her birey için aynıydı. Sadece aynı modülü tekrar alacak öğrenciler için tekrar bir sınav hazırlıyordum. Eğer öğrenci sınavımdan 70'in altında aldı ise aynı modülü ona tekrar uyguladım. Bu da onun başarısını artırdı (Ö. 15).
		Uygulama	2	Uygulamada sıkıntı yaşamadım. Kitap yeterliydi. Fakat değerlendirme ölçeği yoktu, biraz zorlandık (Ö. 32).
		Değerlendirme ve Uygulama	11	Açıkçası sınıf kalabalık olmadığı için kolaylıkla kontrol ettim. Dersleri zamanında yetiştirdim (Ö. 17). Herhangi bir zorlukla karşılaşmadım (Ö. 19).

3.5.1. Karşılaştım Kategorisine Yönelik Yorumlar

Araştırma verilerine göre sınıf öğretmenlerinin %72,5'i, İYEP modüllerinin uygulanması ve değerlendirilmesi noktasında zorluklarla karşılaştığını belirtmiştir. Bu zorlukları yaşayan öğretmenlerin %10'u (f 4), aynı zamanda uygulama ya da değerlendirme noktasının herhangi birinde zorluklarla karşılaşmadığını da belirtmiştir. Bu fark diğer kategori yüzdesine eklenmiştir.

Görüşler incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin çoğu (f 12) İYEP derslerine devamlılık noktasında zorluklarla karşılaştığını belirtmiştir. Sınıf öğretmenleri bu noktada bireylerin devamsızlık yaptığını belirtmişlerdir. Sınıf öğretmenlerinin İYEP'e olan devamsızlığın sebeplerini genellikle veli ve öğrenciye bağladığı görülmektedir. Programa devamlılık noktasında yaşanan zorluklarda, İYEP hakkında veli ve öğrencilere yeterli bilgilendirmenin yapılmaması etkili olmuş olabilir. Programın amacının velilere iyi anlatıldığı takdirde velilerin de İYEP konusundaki endişe düzeylerinin düşeceği ve bunun sonucunda da devamsızlık probleminin azalacağı düşünülmektedir. Bu noktada sınıf öğretmenin de rolü oldukça önemlidir.

Sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı zorluklardan bazıları da; modül kazanım süreleri (f 7), farklı modüllerin aynı sınıfta olması (f 6), derse olan ilgi (f 5), uygulayıcı öğretmen eksikliği (f 4) ve kaynak kitap (f 4) noktasındadır. Sınıf öğretmenleri, özellikle modül kazanım sürelerinin yetersiz olduğunu sık sık belirtmişlerdir. Bu yetersizlik durumundan dolayı İYEP'in eğitim-öğretim yılı boyunca sürmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Bu noktada diğer dört zorluğunda modül kazanım sürelerinde yaşanan problemi artıracak düşünülmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin ortaya koyduğu diğer güçlüklerden bazıları ise okul fiziki yapısı (f 3) ve değerlendirme (f 3) noktasındadır. Sınıf öğretmenleri okullarda derslikler noktasında sıkıntı yaşadıklarını belirtmişlerdir. Özellikle ikili öğretimin olduğu okullarda derslik oluşturma daha da zorlaşabileceği düşünülmektedir. İzlemeye yönelik bir değerlendirmeyi içeren modül geçiş sürecinde ise sınıf öğretmenleri yaşadıkları güçlükleri, modül geçişleri noktasında ortak bir değerlendirme aracının olmamasına bağlamışlardır.

3.5.2. Karşılaşmadım Kategorisine Yönelik Yorumlar

Sınıf öğretmenlerinin %37,5'i İYEP modüllerini uygularken ya da değerlendirirken herhangi bir zorlukla karşılaşmadığını belirtmiştir. Bu kategorideki sınıf öğretmenlerinin çoğu (f 11) genellikle uygulama ve değerlendirme noktasında herhangi bir zorlukla karşılaşmadığını belirtmiştir. Sadece modüllerin değerlendirilmesin de zorlukla karşılaşmadığını belirten sınıf öğretmenleri kendi değerlendirme ölçeklerini hazırlayıp uyguladıklarını belirtmiştir. Sadece modüllerin uygulanmasında zorlukla karşılaşmadığını belirten sınıf öğretmenleri de mevcuttur. Ancak sınıf öğretmenlerinin büyük bir bölümünün herhangi bir zorlukla karşılaştığı görüşlerden anlaşılmaktadır.

3.6. Yedinci Soruya Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın yedinci sorusunu oluşturan “İYEP’in Türkçe ve matematik (1- 2- 3) modüllerinin, öğrencilerden beklenen öğrenme seviyesine ulaşmalarındaki yeterliliğine yönelik sınıf öğretmenlerinin görüşleri” Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8: İYEP’İN Türkçe ve Matematik Modüllerinin Öğrencilerden Beklenen Öğrenme Seviyesine Ulaşmalarındaki Yeterliliğine Yönelik Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri

Kategoriler	%		Alt Tema	f	Görüşler
YETERLİ	32,5	ÇÜNKÜ	Bireyler gelişme katetti.	13	Yeterli olduğunu düşünüyorum. Çünkü verilen ödevleri yapıyorlar. İşlem yapma becerileri arttı. Problem çözmede izlenecek yolları biraz daha kavradılar. Dolayısıyla kendilerine olan güvenleri arttı (Ö. 29). İlk geldikleri ile son dersteki durumlarında gözle görülür bir olumlu gelişme var. En önemlisi de özgüvenleri arttı. Özellikle dört işlem becerileri ve okuduğunu anlama becerileri bayağı gelişti. (Ö. 31).
BEKLENİLEN SEVİYEDE YETERLİ DEĞİL	67,5	ÇÜNKÜ	Modül kazanım süreleri yeterli değil.	14	İşte bu noktada kazanım süreleri beni etkiledi ve tedirgin etti. İstedikim gibi esnek davranamadım, aynı modüle yeterli başarıyı sağlayamayan öğrencilerimle daha yavaş gitmek ve daha fazla etkinlik yapmak tek öğretmen olduğum için beni zorladı. Modüller öğrenme seviyesi için yeterli olabilirdi, belki ben tek başıma çok fazla modülle uğraştığım için istediğim gibi modülleri etkili kullanamadım (Ö. 15). Hayır. Çünkü 4 yılda öğrenci verilmesi gereken kazanımları hızlandırılmış bir şekilde 5 ayda vermemiz beklendi. Zaten bu öğrenciler geç öğrenen, sınıf gerisindeki öğrencilerdi. Az kazanımın uzun bir süreye yayılması gerekirken tam tersi yapılmış. Bu yüzden başarılı bir kurs süreci olmadığını düşünüyorum (Ö. 40).
			Kaynaklar yeterli değil.	9	Fikir olarak güzel hazırlanan bir program olmasına rağmen kaynak olarak yetersiz kaldığı için beklenen öğrenme seviyesine ulaştırmakta eksik kaldığını düşünüyorum (Ö. 5). Kaynakların oldukça basit olduğunu düşünüyorum. Matematik modülleri daha kapsamlı olabilirdi. Türkçe modül 3, 15 saat kazanım süresi vermiş ancak bu kazanım süresine eş değer kaynağa konu yoktu (Ö. 19).
			Programa devamlılıkta sıkıntılar var.	5	Öğrenciler düzenli gelmediği için istenilen seviyeye ulaşamadık. Arka arkaya aynı dersinde alınması öğrenciyi

				sıktı. Ailelerin de istekli olması ve öğrenciyi teşvik etmesi gerekli (Ö. 39).
		Dikkat eksikliği yaşıyorlar.	2	Yeterli olduğunu düşünmüyorum. Çünkü her defasında aynı hataları tekrar ediyorlar. Öğrencilerin dikkati dağınık. Örneğin 0'dan sayı çıkarmalarında her seferinde alttaki sayıyı aynen yazıyorlar (Ö. 23).
		Birey sıkılıyor.	1	Özellikle hafta sonları Arka arkaya aynı dersi gördüğü için çocuk sıkılıyor. Bu seferde ders olan ilgisi düşüyor. Modüllerde çocukların ilgisini çekecek etkinlikler olmadığı için de pek bir şey yapamıyoruz (Ö. 10).

3.6.1. Yeterli Kategorisine Yönelik Yorumlar

Sınıf öğretmenlerinin görüşleri incelendiğinde görüşlerin %32,5'i, İYEP'in Türkçe ve matematik (1-2-3) modüllerinin, öğrencilerden beklenen öğrenme seviyesine ulaşmalarında yeterli olduğu yönündedir. Yeterli yönünde görüş ortaya koyan sınıf öğretmenleri, bu durumu bireylerde gözlemlenen akademik gelişmelere bağlamışlardır. Öğretmenlere göre Türkçe ve matematik (1-2-3) modülleri, bireylerin var olan durumunu geliştirmiştir.

3.6.2. Beklenen Seviyede Yeterli Değil Kategorisine Yönelik Yorumlar

Sınıf öğretmenlerin %67,5'i ise İYEP'in Türkçe ve matematik (1-2-3) modüllerinin, öğrencilerden beklenen öğrenme seviyesine ulaşmalarında beklenen seviyede yeterli olmadığını belirtmiştir. Sınıf öğretmenleri bu kategoride birden çok alt temada görüş belirtmişlerdir. Bu oldukça yüksek bir orandır. Sınıf öğretmenlerinin çoğu (f 14) bu durumu, modül kazanım sürelerinin yetersiz olmasına bağlamıştır. Görüşlere göre bu durum, özellikle aynı ders içindeki farklı modül seviyelerinin oluşmasında daha da zorluk oluşturmaktadır. Özellikle öğrenme seviyesi ve hızı da bu işin içine girdiğinde, modül süreleri daha da dezavantaj oluşturabilmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin bir kısmı da modüllerin beklenen seviyeye ulaşmasında ki yetersizliğini, kaynakların yetersiz oluşuna (f 9) ve programa devamlılıktaki sıkıntılara (f 5) bağlamıştır. Sınıf öğretmenleri bu etkenleri, altıncı alt problemdeki İYEP modüllerinin uygulanması ve değerlendirilmesi noktasında karşılaştığı zorluklar arasında da belirtmişti.

3.7. Sekizinci Soruya Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın sekizinci sorusunu oluşturan ve İYEP'in hedeflerinden olan “ öğrencilerin psikososyal açıdan desteklenmesi” noktasında bireylerle yapılan uygulamalara yönelik sınıf öğretmenlerinin görüşleri Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9: Öğrencilerin Psikososyal Açıdan Desteklenmesi Noktasında Bireylerle Yapılan Uygulamalara Yönelik Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri

Kategoriler	%	Alt Tema	f	Görüşler
UYGULADIM	52,5	Bireyi motive etme	9	Sınıf öğretmenleri ile iletişime geçerek durumu hakkında bilgi aldığım öğrencilerim oldu. Ders içi öğrencilerle pozitif etkileşimlerde bulunduk. Öğrencilerde ilgi eksikliğini giderdiğimi düşünüyorum. Onları cesaretlendirdim sürekli(Ö. 24). Çocuklara başarabildiklerini göstermek adına onları takdir ettim. Sınıf içerisinde alkışlattım. Tahtaya kaldırarak yapabileceği soruları sordum (Ö. 14).

		Aile görüşmeleri	4	Uyguladım. Özellikle aile görüşmeleri çok yaptım fakat aile profili yapılan çalışmayı kavrayamıyor. Destekleri yetersiz olduğundan kendi imkânlarımızla sportif faaliyetler yaptık ama yeterli gelmiyor (Ö. 39).	
		Bireyi aktif kılma	3	Psikososyal amacıyla sınıfımızda öğretim faaliyetlerine beraber karar verdik. Konuları işlerken nasıl işleneceğinde onların fikirlerini aldım. Onları ön plana çıkarmak istedim. Kendi sınıflarındaki başarısızlık duygularını yenmeleri istedim (Ö. 4).	
		Öğrenci görüşmeleri	2	Öğrencileri yakından tanımak adına sohbetler, normal ders vakitleri teneffüslerinde görüşmeler yapıldı. Onları olabildiğinde İyep dışında da gözlemledim ve onlarla görüştüm (Ö. 12).	
		Dikkat temelli etkinlik ve oyunlar	1	Her dersin ilk 10 dakikası dikkat etkinlikleri yaptık ve dersimin ilk teneffüsünde de kesinlikle oyun oynadık. İlk başta bu etkinliklere katılmak istemeyen öğrenciler oldu ancak zamanla hepsinin özgüveni arttı. Başaramamaktan korkan öğrencilerim artık bundan zevk almaya başladılar. Bu da derslerinde katılımlarını artırdı. Kursumu devamlarında etkili oldu. Devamsızlık sorunu yaşamadım örneğin. Hepsi koşu koşu geliyordu (Ö. 15).	
		Rehberlik servisi ile çalışma	1	Diğer öğrenciler tarafından yanlış değerlendirilmemeleri için hem o öğrencilere hem de İyep'e dâhil öğrencilerle rehber öğretmenimizle bazı konuşmalar yaptık (Ö. 9).	
		Örnek olay metinleri	1	Örnek olay metinleri okuyarak hikayeler üzerinde tartıştık. Bu hikayelerdeki kahramanlar yerine kendilerini koydular empati yaptılar (Ö. 2).	
UYGULAMADIM	47,5	ÇÜNKÜ	Yeterli zamanım yok.	7	Hayır çünkü kazanımları yetiştirmeye çalışırken ve birden çok modül aynı sınıftayken bu konu için zamanım yoktu (Ö. 40). Sürenin yeterli olmaması dolayısıyla herhangi bir etkinlikte bulunmadım (Ö. 6).
			Yeterli bilgim yok.	5	Bulunmadım çünkü bu amaç doğrultusunda bir eğitim almadım (Ö. 11). Hayır bulunmadım. Bu konuyla ilgili yeterli bilgim yoktu (Ö. 26).
			İhtiyaç yoktu.	5	Vermedim. Kendilerini arkadaşları arasında kötü hissedecek bir durum olmadı. Sınıf içerişimde de kurs için gelecekleri ön yargılı bir yaklaşım olmadığı için ihtiyaç duymadım (Ö. 3).
			Akademik başarı ön planda	2	Bulunmadım. Bu konuda ziyade akademik başarının önemli olduğu veli- sınıf öğretmeni ve idare tarafından göz önüne alınmaktaydı (Ö. 25).

3.7.1. Uyguladım Kategorisine Yönelik Yorumlar

Elde edilen bulgulara göre sınıf öğretmenlerinin %52,5'i, İYEP'in hedeflerinden olan "bireylerin psikososyal açıdan desteklenmesi" noktasında bireylere çeşitli uygulamalarda bulunduklarını belirtmişlerdir. Özellikle dezavantajlı çocuklar açısından psikososyal desteğin önemli olduğu düşünülmektedir. Sınıf öğretmenlerinin ortaya koyduğu uygulamalara bakılırsa

sınıf öğretmenleri genellikle bireyleri motive ederek çalışmalarını yürütmüşlerdir. Sınıf öğretmenleri genellikle bireyin duyuşsal alanına özgü görüşler ifade etmişlerdir. Bireyi tanımanın önemli olduğu psikososyal destek noktasında sınıf öğretmenleri pek görüş belirtmemişlerdir. Bireyi tanıma noktasındaki ilgi, istek, yetenek, sağlık vb. çalışmalara yönelik görüşler ortaya koymamışlardır.

3.7.2. Uygulamadım Kategorisine Yönelik Yorumlar

Ortaya koyulan diğer görüşlere göre sınıf öğretmenlerinin %47,5'i de İYEP'in hedeflerinden olan "bireylerin psikososyal açıdan desteklenmesi" noktasında bireylere herhangi bir uygulamada bulunmadıklarını belirtmişlerdir. İYEP'in ilkeleri arasında bulunan; "*Öğrencilere psikososyal destek sağlanır.*" maddesi bu noktada oldukça yüksek oranda ihmal edilmiş gözükmemektedir. Bireylerin öğrenme becerilerinin geliştirilmesi için içinde bulundukları durumun farkında olunması, bireylerin tanınması, ilgi, istek ve güçlü yanların tespiti açısından psikososyal desteğin önemli olduğu düşünülmektedir.

Sınıf öğretmenleri bu noktadaki sebeplerini çoğunlukla yetersiz zamana ya da bilgiye bağlamışlardır. Görüşlere göre sınıf öğretmenleri, modül kazanımlarını yetiştirmeye çalışırken psikososyal destek noktasını ihmal ettiklerini belirtmişlerdir. Psikososyal destek sağlamaya ihtiyaç duymadığını belirten sınıf öğretmenleri de mevcuttur.

3.8. Dokuzuncu Soruya Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın dokuzuncu sorusunu oluşturan " İYEP hakkında sınıf öğretmenlerinin görüş ve tavsiyeleri" Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10: İYEP Hakkında Sınıf Öğretmenlerinin Görüş ve Tavsiyeleri

Alt Tema	f	Görüşler
ÖBA gözden geçirilmeli	13	Seviye tespitlerinin daha uygun zaman ve ölçeklerle yapılması gerekmektedir. Seviyesi daha iyi öğrenciler İYEP'e kalırken ,kötü durumda olan öğrenciler sınavdan geçmiştir (Ö. 16). Uyguladığımızın sınavın soruları kazanımlarımızın en basiti düzeyindeydi. Daha belirleyici olabilir (Ö. 19). ÖBA düzenlenmeli. Çünkü modül1 olması gereken öğrenciler modül 2 olarak geldi (Ö. 21).
İYEP kazanım süreleri gözden geçirilmeli	7	Uygulama noktasında İYEP bir okul dönemiyle aynı olmalı. Yoksa her çocuğun öğrenme hızı ve yöntemi birbirinden farklı olduğu için 160 ders saatini yetiştiremiyoruz (Ö. 15). İyep mutlaka devam etmeli ancak ya kazanım sayıları azaltılmalı ya da süre uzatılmalı. Özellikle birleştirilmiş sınıf mantığıyla giden sınıflarda süre hiç yetmiyor (Ö. 40).
Öğrenci belirlemede öğretmene esneklik sağlanmalı	4	İyep'e öğrenciyi öğretmen kendi seçmeli ve Türkçe, matematik ağırlıklı olmak üzere yine kendi sınıf öğretmeni vermeli. Bu sayede yanlış öğrenci seçiminin de önüne geçilebilir (Ö.34). İyep öğrenci seçiminin yapılmasının ardından öğretmenin kararı da etkili olmalı. Öğretmen gerekirse kendi belirleyeceği öğrencilere sınavsız İYEP'e dâhil edebilmeli (Ö. 25).
Ders materyalleri verimliliği artırılmalı	4	Amacına ulaşabilmesi için daha etkili kaynaklar kullanılmalı, modüllerin bazıları dolu dolu geçerken bazı modüllerdeki yetersizlik giderilmeli. Kaynaklar mutlaka geliştirilmeli. Materyal olarak sadece kitap kullanılmamalı (Ö. 5).
Devam zorunluluğu olmalı	4	Kursa devam zorunluluğu ile ilgili bir yaptırım olmalı. Yoksa 2 defa gelip 3 defa gelmeyen öğrenci ile ilerleme olmuyor. Kurs sonunda başarılı olamayan öğrenciler sınıf tekrarı yapacak ya da bu kursu tekrar alacak gibi bir yaptırım olabilir (Ö. 26).
Ders ücretleri artırılmalı	3	Öğretmenler teşvik edilmeli. Ders ücretleri konusunda iyileştirmeler yapılmalı, ayrıca ek hizmet puanı da verilebilir (Ö. 39).
İYEP sürekli olmalı	3	Bence İyep sınıfları sürekli olmalı. Her kademedede bir İyep sınıfı olmalı ve İyep yıl boyu devam etmeli. Bu sayede İyep herkes tarafından kabul görür ve önemsenir (Ö. 11).

Öğretmen eğitimine önem verilmeli	2	Öğretmenin programa daha vakıf olması başarıyı artıracaktır. Öğretmen eğitimi ile öğrencilerin ve velilerin İYEP sürecine dâhil olması oldukça ilgilidir bence (Ö. 4).
İyep aile eğitimi önemsenmeli	2	Ailelere gerekli bilgilendirmeler yapılmalı. Gerekirse kamu spotu hazırlanabilir. Aileler çocuğum kursa kaldı diye endişeleniyor. Çocuğum etiketlenecek diye korkuyorlar (Ö. 39).
Her modülün öğretmeni ayrı olmalı	2	Bence her modülün öğretmeni ilk başta ayrı olmalı, yoksa iş amacından sapıyor. Çünkü modüller farklılaştıkça öğrenme ve öğretme süreci de zorlaşıyor. Zamanda problem yaşıyorsunuz (Ö. 15).
Okul fiziki yapısı uygun olmalı	1	Derslik konusunda sıkıntı yaşadık bu yıl. Hafta içi ikili öğretimlerde yer sıkıntısı yaşıyoruz. Çay ocağında ders vermek hiç te uygun değil (Ö. 28).

3.8.1. Sınıf Öğretmenlerinin İYEP Hakkındaki Görüş ve Tavsiyelerine Yönelik Yorumlar

Sınıf öğretmenlerinin ortaya koyduğu görüş ve tavsiyeler incelendiğinde, sınıf öğretmenleri çoğunlukla Öğrenci Belirleme Aracı (ÖBA) hakkında görüş belirtmişlerdir. Bu görüşlere göre ÖBA'nın ortaya koyduğu sonuçlarda sıkıntılar yaşanmaktadır. Öğretmenlere göre İYEP'e dâhil olması gereken bireyler yerine, gerek olmayan bireyler İYEP'e dâhil olmuş ya da bireylerin dâhil olması gereken modül seviyeleri doğru tespit edilememiştir. Bu noktada ölçme aracından kaynaklanan problemler olabileceği gibi ölçmeciden ve puanlayıcıdan kaynaklanan hatalarında etkili olabileceği düşünülmektedir. Uygun olmayan modüllerde öğretim faaliyetine devam eden bireyler, bu modüllerde sıkılacağı gibi olması gereken modülün üstünde ise de zorlanabilir. Bu noktada sınıf öğretmenlerinin yukarıdaki tabloda belirttiği gibi öğrenci belirlemede sınıf öğretmenlerine esneklik sağlanabilir. Bu hususta ölçme aracı ile sınıf öğretmenin ortaya koyduğu ortak verilerin daha doğru bir sonuç doğurabileceği düşünülmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin ortaya koyduğu diğer görüşlerden bazıları ise İYEP'e devamlılık, ders materyalleri ve ders ücretleri noktasındadır. Sınıf öğretmenleri İYEP'e devamlılık noktasında güçlükler yaşadıklarını daha önceki sorularda da belirtmişlerdi. Bu noktada sınıf öğretmenlerinden bazıları, devamsızlığın bir yaptırımı olması gerektiği yönünde görüş belirtmişlerdir. Ders materyalleri noktasında sınıf öğretmenleri, materyallerin geliştirilmesini ve çeşitlendirilmesini tavsiye etmişlerdir. Ayrıca sınıf öğretmenleri ders ücretlerinin de iyileştirilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Sınıf öğretmenlerinin ortaya koyduğu diğer görüş ve tavsiyeler ise İYEP'in sürekliliği, öğretmen eğitimi, aile eğitimi, okul fiziki yapısı ve her modülün öğretmenin ayrı olması yönündedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

2017- 2018 eğitim- öğretim döneminin ikinci döneminde bazı illerde pilot uygulaması yapılan ve 2018- 2019 eğitim- öğretim döneminde ise tüm illerdeki ilkokullarda uygulanmaya başlanan İYEP konusunda alanyazında yapılmış bir çalışmaya rastlanılmaması nedeniyle araştırmanın tartışma kısmı sınırlı tutulmuştur.

Araştırmada elde edilen veriler ışığında araştırmanın ilk alt problemine göre 3. ve 4. sınıfları kapsayan İYEP hakkında sınıf öğretmenlerinin genel düşünce ve değerlendirmelerine yönelik görüşleri incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin tamamı (f. 40) İYEP hakkında olumlu görüşler belirtmişlerdir. Sınıf öğretmenlerinin bir kısmı İYEP'in bireysel öğretimi ve bireysel farklılıkları temel almasını olumlu bulmaktadır. Şüphesiz her bireyin öğrenme hızı, yöntemi ve

imkânları birbirinden farklı olabilmektedir. Bazı bireyler akranlarından geride kalabilir, sınıf ikliminde uygun öğrenmeyi gerçekleştiremeyebilir. Bu noktada İYEP'in olumlu sonuçlar doğuracağı ve öğrenmeyi destekleyeceği düşünülebilir.

İYEP hakkında olumlu görüş belirten sınıf öğretmenleri arasında İYEP'in olumlu ancak bazı noktalarda eksiklikleri olduğunu ortaya koyan sınıf öğretmenleri de bulunmaktadır. Bu eksiklikleri sınıf öğretmenleri çoğunlukla modül sürelerinin ve kaynak kitapların yetersizliği şeklinde belirtmiştir. Ayrıca sınıf öğretmenleri programa devamlılık noktasında ve öğrenci belirleme şeklinde de problemler olduğunu belirtmiştir.

Sınıf öğretmenleri, uygulama noktasında da aynı dersin arka arkaya birçok kez işlenmesinin öğrenciyi sıktığını bunun da derse olan ilgiyi ve devamlılığı olumsuz etkilediğini belirtmişlerdir. Özellikle İYEP'te haftada en fazla 10 ders saati verildiği düşünüldüğünde, hafta sonları aynı dersin modülünü arka arkaya alan bireylerin bu durumu yaşaması, etkili bir öğretim de yok ise kaçınılmaz gözükebilir. Bu noktada hafta sonu yapılan İYEP derslerinde düzenlemelere gidilebilir ya da ders içeriklerinde motivasyon temelli etkinlikler konulabilir.

Araştırmanın ikinci alt problemini oluşturan sınıf öğretmenlerinin İYEP'e dâhil edilen öğrencilerin bulunduğu modül seviyelerine yönelik görüşleri incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin %57,5'i İYEP'e dâhil edilen öğrencilerin bulunduğu modül seviyesine uygun olduğunu belirtmiştir. Sınıf öğretmenlerinin %42,5'i ise İYEP'e dâhil edilen öğrencilerin bulunduğu modül seviyesine tamamının uygun olmadığını ortaya koymuştur. Bu oranın oldukça yüksek olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin bulunduğu modül seviyesine uygunluğunun; bireyin öğrenme hızına, öğrenme yöntemine, öğrenme isteğine olumlu katkısı olacağı düşünülmektedir. Bu noktada bireyin akademik becerilerine uygun modülün öğretimin bireyselleştirilmesini de kolaylaştıracağı söylenebilir. Aksi takdirde seviyenin altında ya da üstünde olan bireyler için öğrenme ortamı hem öğrenen, hem de öğretene açısından güçlükler oluşturabilir. Bireylerin öğrenme motivasyonunu olumsuz etkileyebilir. Akbaba, (2006)'ya göre motivasyon, bireye enerji verip, davranış için istekli hale gelmesinde etkili olduğundan, öğrenme-öğretme sürecinin etkililiğini ön plana çıkaran en önemli faktörlerden birisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle sınıf içinde akademik başarısızlık yaşayan bu bireyleri düşündüğümüzde onların seviyelerine ve ihtiyaçlarına uygun modüllerin belirlenmesinin elzem bir durum olduğu düşünülmektedir.

Her öğrencinin öğrenme becerisi elbette ki birbirine yakın olmayabilir. Ancak İYEP uygulamalarında bireylerin akademik becerilerinin oldukça uç noktalarda olması zorluklar oluşturabilir. Öğrencinin kazanamamış olarak başladığı her bir alt kazanım, aynı modülde bulunan bireylere ve dersin öğretimi noktasında öğretmene zorluklar yaşatacağı düşünülmektedir. Bu durumda olan bireyler için öğrenme ve öğretme hızının, uygulamanın amacına ulaşma noktasında önemli olduğu düşünülmektedir. Bu noktada kazanımın edinimi sürecindeki modül süreleri de dikkate alındığında öğretene üzerinde de bir tedirginlik yaratabilir.

Öğrencilerin bulunduğu modül seviyesine uygunluğu noktasında ÖBA sonuçlarının tek ölçüt olmasının doğru sonuçlar ortaya koymayabileceği düşünülmektedir. Ölçmeyi etkileyen etmenlerin daha da azaltılması ve bireyin uygun modüle dâhil edilebilmesi için sınıf öğretmenlerinin görüşü alınabilir ve bu noktada sınıf öğretmenin daha esnek davranabilmesi ortaya çıkan olumsuzlukları azaltabilir.

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan sınıf öğretmenlerinin İYEP için hazırlanan ders kitaplarını öğrenci seviyesi ve öğrencilerin kazanımı edinimi açısından değerlendirmesine yönelik görüşlerine göre sınıf öğretmenlerinin %90'ı İYEP ders kitaplarını uygun bulmaktadır. Psikologlar uzun süre önce, sözel malzemenin öğrenilmesiyle ilgili genel bir kural ortaya koymuşlardır: Bir malzeme ne kadar anlamlı ise, öğrenilmesi de o kadar kolaydır (Morgan, 2011, s.113).

Ancak İYEP ders kitaplarının uygun olduğunu belirten sınıf öğretmenlerinin önemli bir kısmı da (f 10) Türkçe ve matematik derslerinin bazı modüllerinde yetersizlikler olduğunu ve etkinliklerin arttırılması gerektiğini belirtmişlerdir. Bu noktada sınıf öğretmenleri özellikle Türkçe ve matematik modül 3 aşamalarında kaynakların yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Kaynak kitabın Türkçe modül 3 kısmı incelendiğinde bir adet okuma parçası ve bir adet de şiir türü metin mevcuttur.

Özellikle 2018- 2019 eğitim- öğretim yılı İYEP Türkçe modül 3 kazanımlarından biri olan “ T.M3.2. Okuduğu metinle ilgili soruları cevaplar.” kazanımının öğretimi ve içselleştirilmesi açısından kaynağın zayıf kaldığı söylenebilir. Bu durumun özellikle modülü tamamlayamayıp tekrar aynı modülü çalışacak bireyler açısından dezavantaj oluşturabileceği düşünülmektedir. Öğreten açısından da bu durum, öğrenenin kazanımı edinimi süresi düşünüldüğünde öğretene ek kaynaklara itebilir. Bu durum öğretene açısından telafi edilebilir bir durum olabilir ancak öğrenenin öğrenme hızı, öğrenme yöntemi vb. durumları açısından dezavantaj oluşturabilir. Bu durum matematik modül 3 içinde geçerlidir. Sınıf öğretmenleri matematik modül 3 içinde dört işlem becerisi için ve problem çözme becerisi için yeterli etkinliklerin olmadığını belirtmişlerdir.

Ders materyalleri bireyin bilgiye erişimi, bilgiyi kullanımı, bilgiyi içselleştirip edinimi ve bilginin sürekliliği açısından oldukça önemlidir. Bunlardan bir tanesi de ders kitapları şüphesiz. Özellikle İYEP'e dâhil edilen normal sınıflarda akranlarından geri kalmış bireyler için ders kitaplarının daha da önemli olduğu düşünülmektedir. Hem öğretene hem de öğrenen açısından önemli olan ders kitaplarının bilginin; sistemli, işlevsel ve kalıcı sunulmasını sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın dördüncü ve beşinci alt problemi olan, İYEP'in bireylere akademik ve psikososyal alandaki olumlu ve olumsuz yansımalarına yönelik sınıf öğretmenlerinin görüşleri incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin tamamı İYEP'in bireylere akademik ya da psikososyal alanda olumlu yansımaları olduğunu belirtmiştir. Sınıf öğretmenlerinin çoğu (f 27), bu olumlu yansımaları akademik başarının motivasyonu artırdığı şeklinde belirtmişlerdir. Sınıf öğretmenleri bu görüşlerini; derse olan ilgileri arttı, daha çok parmak kaldırıyorlar, özgüvenleri arttı şeklinde belirtmişlerdir. Akademik başarı ve motivasyonun arasında pozitif bir ilişki olduğu düşünüldüğünde, bireyin öğrenmeye olan ilgisi arttıkça şüphesiz başarısı da artacaktır, birey başladıkça da bu ilgi, istek daha da artacaktır.

Akbaba, (2006)'ya göre eğitim kurumlarında öğrencilerin bazılarının derse, konuya ya da karşılaşılan probleme çözüm üretmede istekli oldukları gözlenirken, diğer bazı öğrencilerin ise derslerde isteksiz oldukları, karşılaştıkları problemlere çözüm üretmede mücadele etmek yerine daha çok kaçmayı seçtikleri görülmektedir. Öğrenciler arasındaki bu farkın oluşumuna etki eden etkenlerin başında isteklendirme gelir. Motivasyon, bireye enerji verip, davranış için istekli hale gelmesinde etkili olduğundan, öğrenme-öğretme sürecinin etkililiğini ön plana çıkaran en önemli faktörlerden birisi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Olumlu görüş belirten sınıf öğretmenlerinin %27'5'ide İYEP'in olumlu yansımalarının yanında olumsuz yansımalarının da olduğunu belirtmişlerdir. Bu olumsuz yansımalar incelendiğinde sınıf öğretmenleri genellikle bireyin etiketlenme, kendi sınıfından akademik olarak ayrışma ve özgüven eksikliği noktasında olumsuz yansımaları olduğunu ortaya koymuşlardır. Ayrıca velilerin İYEP'e olan bakış açısının da bu durumda etkisi olduğunu belirtmişlerdir. Bu durumların yaşanmasında, İYEP'in başlangıç aşamasında yapılması gereken bilgilendirmelerin yeterli düzeyde yapılmaması etkili olmuş olabilir. Bu sebeple velilerin öğrenci belirlemede İYEP'e dâhil olması gereken çocuğunu, İYEP'e dâhil ettirmediği ya da İYEP'e dâhil olduğunda da acaba çocuğum tanı mı aldı, özel eğitim öğrencisi mi oldu diye kaygılarının olduğu sınıf öğretmenlerinin ortaya koyduğu görüşlerden anlaşılmaktadır. Bu noktada öğretmenin öncelikle tam olarak donanımlı olması gerektiği düşünülmektedir. Bu sebeple öğretmen eğitiminin de önemi büyüktür. İYEP'in amacının, sürecinin ve sonuçlarının ne anlama geldiğinin velilere doğru bir şekilde anlatılması ile İYEP'e olan bakış açısının da değerlendirilmesi gereken bir fırsata dönüşeceği düşünülmektedir. Sadece İYEP uygulayan öğretmenlerin değil ayrıca burada İYEP'e öğrencisi dâhil olmuş ancak kendisi İYEP uygulayıcısı olmayan öğretmenlere de büyük pay düşmektedir.

MEB, (2008)'in 2018-2019 eğitim öğretim yılında yayınladığı, İYEP uygulama kılavuzunda öğrencilere ve velilere yaklaşım noktasında şu noktalar belirtilmiştir: İYEP'in belirlenen hedeflere en etkili şekilde ulaşabilmesi için öğrenci ve velilere yönelik bilgilendirme çalışmalarının yapılması önem arz etmektedir. Bu amaçla; öğretmen ve velilere programın amacının ve içeriğinin anlatılması, ayrışma ve yetersizlik duygularını ortadan kaldırmaya yönelik çalışmalara yer verilmesi ortaya konmuştur. Yalnız bu çalışmaları kimlerin hangi uygulamalarla, ne kadar süre ve nasıl yapacağı açık bir şekilde belirtilmemiştir.

Görüşlerin tamamı düşünüldüğünde sınıf öğretmenleri, İYEP'in akademik ve psikososyal alanda olumlu yansımaları olduğunu büyük bir çoğunluk olarak ortaya koymuşlardır. Ancak olumsuz yansımaların olduğu görüşler de gözardı edilmemelidir. Bu noktada akademik beceri ile psikososyal becerilerin pozitif yönlü bir ilişkisini yakalamanın olumlu sonuçlar doğuracağı düşünülmektedir.

Araştırmanın altıncı alt problemine göre İYEP modüllerinin uygulanması ve değerlendirilmesi noktasında karşılaşılan zorluklara yönelik sınıf öğretmenlerinin görüşleri incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin %72,5'i, modüllerin uygulanması ya da değerlendirilmesi noktasında zorluklarla karşılaştığını belirtmiştir. Bu oranın oldukça yüksek olduğu ortadadır.

Görüşlerden sınıf öğretmenlerinin neredeyse ¾'ünün herhangi bir zorlukla karşılaştığı anlaşılmaktadır. Sınıf öğretmenlerinin maruz kaldığı zorluklar incelendiğinde, İYEP'in uygulanması sürecinde yaşadıkları güçlükler daha ön plana çıkmaktadır. Bu güçlükler arasında programdan kaynaklananlar olduğu gibi öğrenci, okul, öğretmen ve veliden kaynaklanan güçlüklerin de olduğu anlaşılmaktadır.

Ortaya konulan veriler incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin çoğunun (f 12) İYEP derslerine devamlılık noktasında zorluklarla karşılaştığı anlaşılmaktadır. Verilere göre öğretmenlerin neredeyse ¼'i devamsızlık sorunu yaşamaktadır. Bu durum İYEP'in ilkeleri arasında bulunan “ *Öğrencilerin program süresince devamlılığı sağlanır.*” ifadesiyle ters düşmektedir (MEB, 2018, 2019).

Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre bu durumun yaşanmasının sebebi genellikle veli ve öğrenci tutumuna bağlanmıştır. Dördüncü ve beşinci alt problemde belirtildiği gibi veli ve öğrenci tutumlarını etkileyen bazı durumlar ortaya konmuştur. Bu olumsuzlukların daha az yaşanması için zamanında, doğru ve etkili bir bilgilendirmenin veli, öğrenci ve okul iklimine aktarılmasının doğru olacağı düşünülmektedir. Aksi takdirde bu durumun, zaten devamsızlık sebebiyle akranlarından geri kalmış bireylerin de dâhil olduğu İYEP programının amacına ve ilkelerine uygun olmayacağı düşünülmektedir. Bu konunun üzerinde titizlikle durulmasının gerekli olduğu düşünülmektedir. Burada devamsızlığın yaşanmasının asıl sebepleri üzerinde durulması gerekmektedir. Bu durumda veli ve öğrenci ayağı olduğu kadar uygulayıcı öğretmen faktörünün ve İYEP uygulama yöntemlerinin de etkili olabileceği unutulmamalıdır. Bunlar; özellikle hafta sonu aynı dersin arka arkaya saatlerce işlenmesi, öğretmenin modül sürelerini dikkate alıp bireyi dâhil, aktif ve kabul edici sınıf etkinliklerini ikinci plana atması, bireyin ilgisi vb. ile alakalı da olabilir. Bu durumlar öğretmenlerin görüşlerinden ortaya çıkmış ve yorumlanmıştır.

Sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı zorluklardan bazıları da modül kazanım süreleri (f 7), farklı modüllerin aynı sınıfta olması (6), derse olan ilgi (f 5), uygulayıcı öğretmen eksikliği (f 4) ve kaynak kitap (f 4) noktasındadır. Özellikle bu etkenlerin dördünün, modül kazanım sürelerinde yaşanan zorluğu daha da güçleştirebileceği düşünülmektedir. Çünkü aynı sınıfta birçok modülün oluşması, kazanımları yetiştirme noktasında öğretmene zorluk çıkarabilir. Bu durum öğrenci sayısı ile de ters orantı oluşturacaktır. Özellikle uygulayıcı öğretmenin eksik olduğu okullarda tek başına hem Türkçe hem de matematik modüllerini vermek zorunda kalan öğretmenler mevcuttur. Bu durumda öğretmenin iş yükü de artabileceğinden alınmak istenen verim düşebilir, hedeflere ulaşılamayabilir, sadece teorik ders faaliyetlerine vakit ayrılabilceğinden, öğrencilerin psikososyal yönleri de ihmal edilebilir.

Sınıf öğretmenlerinin %10'u da bazı kategorilerde zorluklarla karşılaştığını belirtse de bazı alanlarda da herhangi bir zorlukla karşılaşmadığını belirtmiştir. Ayrıca bu noktada sınıf öğretmenlerinin %27,5'i de herhangi bir zorlukla karşılaşmadığını belirtmiştir.

Araştırmanın yedinci alt problemi olan İYEP'in Türkçe ve matematik (1-2-3) modüllerinin, öğrencilerden beklenen öğrenme seviyesine ulaşmalarındaki yeterliliğine yönelik sınıf öğretmenlerinin görüşleri incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin %32,5'i, yeterli bulurken, %67,5'i de beklenen seviyede yeterli olmadığını belirtmiştir. Modüllerin yeterli olduğunu belirten sınıf öğretmenleri, bireylerin beklenen akademik gelişmeyi gösterdiğini ortaya koymuştur. Beklenen seviyede yeterli olmadığını belirten sınıf öğretmenleri ise bu durumu çoğunlukla (f 14) modül süreleri yetersiz şeklinde değerlendirmişlerdir. Diğer görüşler ise kaynak kitapların yetersizliği ve programa devamlılık noktasındaki sıkıntıları belirten görüşlerden ibarettir. Sınıf öğretmenleri, modül sürelerindeki problemleri genellikle farklı modüllerin aynı sınıfta oluşuna, öğretmen yetersizliğine ve bireysel farklılıklara bağlamışlardır.

Öğretmenlerin çoğunun bu noktada görüş belirtmesinin üzerinde durulması gerektiği düşünülmektedir. Modül kazanım sürelerinde problem yaşayan öğretmenler, gerçekten öğrencilerin bireysel öğretimine, öğrenme yöntemine ve öğrenme hızına dikkat edebilmekte midir? Bu durumun oldukça önemli olduğu düşünülmektedir. Bu durumun uygulayıcı öğretmeni ve normal sınıflarda zaten akranlarından geri durumda olan bu bireyleri endişeye düşürebileceği düşünülmektedir. Ayrıca İYEP uygulayıcısı olan bir öğretmenin de, modül kazanım sürelerinde yaşadığı bir problemin öğrencilerin bireysel farklılıklarına dikkat etmesini zorlaştırabileceği düşünülmektedir.

Bu nokta 2018- 2019 eğitim- öğretim dönemi İYEP uygulama kılavuzunda belirtilen program ilkelerinde öğretmenin bu durumlarda esnek olduğu ibaresi yokken, güncellenen MEB, (2019) İYEP’te belirtilen programın ilkelerine; “*Program, öğrencinin kazanımlara ulaşması sürecinde öğretmene esneklik sağlar.*” maddesi eklenmiştir. Bu süreçte de öğretmenin yeterli düzeyde bilgilendirilmesinin önemli olduğu ortadadır. Araştırmanın yapıldığı dönem de dikkate alındığında, sınıf öğretmenlerinin güncellenen programa eklenen bu maddenin, araştırma dönemindeki İYEP uygulama kılavuzunda olmamasının da öğretmenlerin görüşlerini etkileyebileceği düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin ortaya koyduğu verilere göre İYEP sınıflarındaki öğrencilerin son modülü tamamlama oranı %75,1’dir. Bu oran İYEP’in başarısı açısından oldukça iyi bir orandır. Ancak kalan %24,9’luk kısmın sebeplerinin detaylı bir şekilde araştırılması gerekmektedir. TEDMEM, (2019)’in ortaya koyduğu 2017- 2018 eğitim- öğretim yılı İYEP pilot uygulama verilere göre Öğrenci Değerlendirme Aracı uygulanan öğrencilerin %87,59’u matematik dersinde, %79,41’ise Türkçe dersinde başarı göstermiştir. Oranlar oldukça yüksek olmakla birlikte aynı zamanda öğrencilerin %12,41’inin matematik dersinde, %20,59’unun ise Türkçe dersinde İYEP kapsamında başarı sağlayamadığı görülmektedir.

Başarı sağlayamayan öğrencilerin, neden beklenen akademik becerileri elde edemediğinin üzerinde durulması gerektiği ortadadır. Bu durumda öğretmenlerin ¼’inin karşılaştığı devamsızlık sorununun mu, öğretmenlerin belirttiği modül kazanım sürelerinin yetersizliğinin mi, İYEP uygulama biçiminin mi vb. durumların etkili olup olmadığının araştırılması gerektiği düşünülmektedir. Sürekli devamsızlık durumlarında neler yapılması gerektiği programda açıkça belirtilmemiştir. Ancak bireyin devamlılığı sağlanmalıdır noktasında beklenti belirtilmiştir.

Araştırmanın sekizinci alt problemini oluşturan ve İYEP’in hedeflerinden olan, “öğrencilerin psikososyal açıdan desteklenmesi” noktasında bireylerle yapılan uygulamalara yönelik sınıf öğretmenlerinin görüşleri incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin %52,5’i, bireylerin psikososyal açıdan desteklenmesi noktasında uygulamalarda bulunduklarını belirtmişlerdir. Özellikle öğrencinin kendisini tanımasını temel alan psikososyal desteğin öneminin oldukça büyük olduğu düşünülmektedir. Ayrıca bireyin de tanınarak akademik becerilerinin desteklenmesi, psikososyal desteğin önemli işlevlerindendir.

Bu noktada MEB, (2018) İYEP uygulama kılavuzunda öğretmenlerin görevleri arasında şu maddeyi belirtmiştir “*Programın uygulanmasının her aşamasında psikososyal destek hizmetlerini yürütür ve gerektiğinde varsa okul rehberlik öğretmeni ile işbirliği yapar.*” MEB, (2019) güncellenen İlkokullarda Yetiştirme Programı’nın özel amaçlar bölümüne “*Türkçe ve matematik öğrenme alanlarında öğrenci merkezli bir bakışla psikososyal destek olarak eksikliklerinin giderilmesini amaçlamaktadır.*” maddesini yine eklemiştir.

Ancak sınıf öğretmenlerinin ortaya koyduğu uygulamalara bakıldığında sınıf öğretmenlerinin psikososyal destek noktasında yeterli donanımının olup olmadığı tartışılmalıdır. MEB, (2018) Psikososyal Destek Rehberi’nde de belirtildiği gibi “*Öğrenci tanıma, kendine özgü ilkeleri olan planlı bir çalışmadır.*” Özellikle dezavantajlı bireylerin dâhil olduğu İYEP’te, psikososyal destek noktasında sınıf öğretmenlerinden bazı beklentiler olduğu açıktır. Özellikle kendi öğrencisiyle çalışmayan öğretmenlerinde olduğu düşünüldüğünde, bu durumun biraz daha işbirlikçi bir çalışma gerektirdiği düşünülmektedir. Bu noktada sadece rehber öğretmen ile değil ayrıca bireyin kendi sınıf öğretmeni ve ailesiyle de işbirliği içinde olunması gereken bir durum

oluşmaktadır. Bireyi tanımayı temel alan psikososyal desteğin bu noktada çok basamaklı bir yapısı vardır.

TEDMEM, (2018) Eğitim Değerlendirme Raporu'na göre psikososyal destek hizmetlerinin tamamen sınıf öğretmenlerinin görevi arasında varsayılmaktadır. İYEP'te öğretmenlerin öğrencilerini ancak uzmanlık gerektiren konularda rehber öğretmene yönlendirebileceği bildirilmiş, İYEP kapsamında rehber öğretmenlerin görev ve sorumlulukları tanımlanmamıştır. Programın hedef kitlesinde çeşitli açılarda dezavantajlı ve/veya travmatik yaşantılar sebebiyle ilgili kazanımları edinememiş öğrencilerin olduğu da düşünüldüğünde psikososyal desteğin verilmesinde rehber öğretmenlerin daha aktif rol oynamasının önemi büyüktür. Bu açıdan İYEP kapsamında psikososyal destek hizmetlerini daha sağlıklı ve verimli yürütmesi adına rehber öğretmenlerin görev tanımlamaları net bir şekilde ortaya konulmalıdır. Okul rehberlik öğretmenin olmadığı veya ilgili öğretmenin İYEP kapsamında görevlendirmesinin uygun olmadığı durumlarda ise Rehberlik Araştırma Merkezleri (RAM) ile işbirliği yapılabilmesi ve gerekli destek alınabilmelidir.

Sınıf öğretmenlerinin %47,5'i'de İYEP'in hedeflerinden olan "bireylerin psikososyal açıdan desteklenmesi" noktasında bireylere uygulamalarda bulunmadıklarını belirtmişlerdir. Sınıf öğretmenleri bu durumun sebeplerini ise yoğunlukla yeterli vakitlerinin olmayışına ya da yeterli bilgilerinin olmayışına bağlamışlardır. Sınıf öğretmenleri arasında psikososyal desteğe ihtiyaç duymadıklarını belirtenlerde mevcuttur.

TEDMEM, (2018) Eğitim Değerlendirme Raporu'na göre psikososyal destek rehberi incelendiğinde, önerilen eylemlerin sınıf öğretmenlerinden rutin eğitim öğretim süreçleri devam ederken de beklenen eylemler olduğu görülmektedir. Dolayısıyla, rutin eğitim öğretim süreçlerinde yapmadığı ya da yapmayı ihmal ettiği bu eylemleri İYEP özelinde yapacağını varsaymak gerçekçi olmayabilir. Üstelik İYEP dâhilinde öğretmenlerin psikososyal destek vermesini teşvik edecek ya da öğretmenleri bu yönde bilgilendirecek/eğitecek bir uygulama yoktur.

Psikososyal destek noktasında bireyi tanımanın öneminin büyük olduğunu daha önce belirtmiştik. Bireyi tanıma işinin de gelişigüzel yapılamayacağı ortadadır. İYEP'in bireylerin öğrenme hızını ve bireysel, kültürel, sosyal farklılıklarını gözetken öğrenci merkezli bir program olduğu düşünüldüğünde psikososyal desteğin önemi daha da iyi anlaşılmaktadır. Çünkü bu kavramlar ancak bireyi tanıyarak başarıya ulaşabilir.

Son olarak sınıf öğretmenlerinin İYEP hakkında ilave etmek istedikleri görüş ve temenniler incelendiğinde sınıf öğretmenleri yoğunlukla (f 13) Öğrenci Belirleme Aracı (ÖBA)'nın gözden geçirilmesi yönünde görüş belirtmişlerdir. Sınıf öğretmenleri bu durumu genellikle İYEP'e dâhil olmaması gereken bireylerin dâhil olmasına ya da uygun olmayan modüle dâhil olan bireylere bağlamışlar. Bu durumda ölçme aracından kaynaklanabilecek hatalar olabileceği gibi puanlama aracından veya puanlayıcıdan kaynaklanabilecek hatalarda etkili olmuş oluşabilir.

Sınıf öğretmenlerinin ortaya koyduğu diğer tavsiye ve görüşlere göre:

İYEP modül kazanım süreleri gözden geçirilmeli, öğrenci belirlemede öğretmene esneklik sağlanmalı, ders materyalleri verimliliği artırılmalı, devam zorunluluğu olmalı, öğretmenlerin ders ücretleri artırılmalı, İYEP sürekli olmalı, öğretmen eğitimine önem verilmeli, İYEP aile eğitimi önemsenmeli, her modülün öğretmeni ayrı olmalı ve okul fiziki yapısı uygun olmalıdır.

Araştırma verilerinden elde edilen sonuçlar şu şekilde sıralanabilir:

1. 3. ve 4. sınıfları kapsayan İYEP hakkında sınıf öğretmenlerinin genel düşünce ve değerlendirmelerine yönelik görüşleri genellikle olumlu yöndedir. Ancak sınıf öğretmenleri programın modül süreleri, kaynak kitaplar, programa devamlılık, öğrenci belirleme ve aileleri bilgilendirme noktasında problemler yaşamaktadır.

2. Sınıf öğretmenlerinin İYEP'e dâhil edilen öğrencilerin bulunduğu modül seviyelerine yönelik görüşlerinin yarıya yakını, öğrencileri bulunduğu modül seviyesine uygun bulmamaktadır.

3. Sınıf öğretmenlerinin İYEP için hazırlanan ders kitaplarını, öğrenci seviyesi ve öğrencilerin kazanımı edinimi açısından değerlendirmesi büyük oranda olumludur. Ancak görüşlere göre kaynak kitapların özellikle Türkçe ve matematik modül 3 bölümlerinde yetersizlikler mevcuttur.

4. İYEP'in bireylere akademik ve psikososyal alandaki olumlu ve olumsuz yansımalarına yönelik sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre sınıf öğretmenlerinin tamamı olumlu görüş belirtmişlerdir. Çoğunlukla sınıf öğretmenleri akademik gelişmenin motivasyonu olumlu etkilediğini ortaya koymuştur. Olumlu görüşleri ile birlikte olumsuz yanlarını da ortaya koyan görüşler mevcuttur.

5. İYEP modüllerinin uygulanması ve değerlendirilmesi noktasında karşılaşılan zorluklara yönelik sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin $\frac{3}{4}$ 'üne yakını zorluklarla karşılaşmıştır. Karşılaşılan bu zorlukların çoğu İYEP derslerine devamsızlık ve modül kazanım süreleri ile ilgilidir. Sınıf öğretmenleri programa devamlılık noktasında problem yaşamaktadır.

6. İYEP'in Türkçe ve matematik (1-2-3) modüllerinin, öğrencilerden beklenen öğrenme seviyesine ulaşmalarındaki yeterliliğine yönelik sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre sınıf öğretmenlerinin büyük bir kısmı, beklenen seviyede yeterli öğrenme becerilerine ulaşamadıklarını belirtmiştir. Bu durumu da çoğunlukla modül kazanım süreleri, kaynak kitaplar ve programa devamlılıkta yaşadıkları güçlüklerle bağlamışlardır. Sınıf öğretmenleri özellikle modül kazanım süreleri noktasında güçlük yaşamaktadır.

7. İYEP'in hedeflerinden olan "öğrencilerin psikososyal açıdan desteklenmesi" noktasında bireylerle yapılan uygulamalara yönelik sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre sınıf öğretmenlerinin yarıya yakını psikososyal destek noktasında herhangi bir çalışma yapmadığını belirtmiştir. Bu durumu ise psikososyal destek noktasında vakitlerinin ve bilgilerinin olmayışına ayrıca psikososyal desteğe ihtiyaç duymamalarına bağlamışlardır. Psikososyal destek noktasında uygulamalarda bulunan sınıf öğretmenlerinin de psikososyal desteğin temeli olan bireyi tanıma noktasında da yeterli çalışma ortaya koyamadığı anlaşılmıştır. Bu noktada sınıf öğretmenlerin yeterli bilgiye sahip olmadığı düşünülmektedir.

8. İYEP hakkında sınıf öğretmenlerinin görüş ve tavsiyelerine göre sınıf öğretmenlerinin çoğunlukla öğrenci belirlemede, modül kazanım sürelerinde, programa devamlılıkta ve ders materyallerinde problemler yaşadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma bulgularına dayalı olarak şu öneriler geliştirilmiştir:

- İYEP konusunda velilere ve normal sınıflardaki öğrencilere gerekli bilgilendirmeler yapılarak velilerin ve öğrencilerin endişe düzeyleri düşürülebilir. Bu sayede gereksiz ayrıştırıcı ve etiketleyici durumların önüne geçilebilir.

- Psikososyal destek noktasında sınıf öğretmenlerine bilgilendirmeler yapılabilir. Okul rehberlik servisi ile sürekli işbirliği içinde bulunulabilir.
- Modül kazanım süreleri noktasında sınıf öğretmenlerine esneklik sağlanabilir.
- Programa devamsızlığın önüne geçmek amacıyla öğrenci- veli bilgilendirmeleri ve sınıf içi İYEP'i sahiplenici etkinlikler düzenlenebilir.
- İYEP ile ilgili uygulayıcı öğretmenlere gerekli bilgilendirmelerin yapılması sağlanabilir.
- Öğrenci Belirleme Aracı soruları ve puanlama yöntemi bireyi tüm yönleriyle ölçme noktasında daha hassaslaştırılabilir ve öğrenci belirleme noktasında sınıf öğretmenine esneklik sağlanabilir.
- Özellikle Türkçe ve matematik modül 3 kısımları öğrenci ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde zenginleştirilebilir. Öğrenme malzemeleri çeşitlendirilebilir.

KAYNAKÇA

- Akbaba, S., (2006). Eğitimde motivasyon. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 343-361.
- Fuchs, D., Fuchs, L, S., (2006). Introduction to response to intervention: What, why, and how valid is it?. *Reading Research Quarterly*, 41 (1), 99- 99.
- Kaçar, H., (2018). *İlkokul Öğrencilerinin Matematik Öğrenme Güçlüğüünün Sınıf Öğretmenlerinin Gözlem ve Deneyimlerine Göre İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- MEB (Milli Eğitim Bakanlığı), UNICEF., (2018). *İlkokullarda Yetiştirme Programı (İYEP) Uygulama Kılavuzu*. Ankara: Temel Eğitim Genel Müdürlüğü.
- MEB (Milli Eğitim Bakanlığı), (2018). *İlkokullarda Yetiştirme Programı Psikososyal Destek Rehberi*. Ankara: Temel Eğitim Genel Müdürlüğü
- MEB (Milli Eğitim Bakanlığı), (2019). *İlkokullarda Yetiştirme Programı*. Ankara: Temel Eğitim Genel Müdürlüğü.
- Morgan, T, C., (2011). Çağrışımsal anlam. S. Karakaş, R. Eski (Ed.), *Psikolojiye giriş*. (syf. 113 -114). (19. Baskı). Konya: Eğitim Akademi Yayınları.
- Mutlu, Y., Akgün, L., (2017). Matematik öğrenme güçlüğüünü tanılamada yeni bir model önerisi: Çoklu süzgeç modeli. *Elementary Education Online*, 16 (3), 1153- 1173.
- TEDMEM., (2019). *2018 eğitim değerlendirme raporu* (TEDMEM Değerlendirme Dizisi 5). Ankara: Türk Eğitim Derneği.
- UNICEF. (2017). *İlkokullarda Yetiştirme Programı (İYEP) program geliştirme, uygulama ve değerlendirme çalışma şartnamesi*.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (9. Genişletilmiş Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yeşilyaprak, B., Uçar, E., (2009). Öğrenmeden öğretime. B. Yeşilyaprak (Ed.), *Eğitim psikolojisi*. (syf. 309-354). (5. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.